

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 2—Vol. LVIII.

Friday, 15th January, 1960

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR PENCE

"MEN DO NOT LIVE BY BREAD ALONE"

"SOUTH AFRICA IS HELL UNDER SUNSHINE FOR INDIAN TODAY"

"SOUTH AFRICA is hell under sunshine for the Indian today, as it is for the other non-Whites," declared Dr. S. Cooppan, the prominent Indian economist to the Council of the South African Institute of Race Relations during the week. He was speaking on "The Indian Community of South Africa—Past, Present and Future." He said: "It is not the atomic bomb, nor the alleged danger of Communism that one talks about in Indian and non-White circles, but about the Colour Bar and apartheid, because these are the facts of their every day experience. They come face to face, at every turn, with the ugly spirit that is manifest in these devices to keep them down. The only relieving feature in this situation of unrelieved tension, bottled up resentment and hate, is the presence and association of a small band of White missionaries, social workers, upholders of democratic traditions and liberal politicians who try to assist them."

IF attention is drawn to the rising level of income, the improved medical services, and proposed living accommodation in gigantic beehives, euphemistically called housing estates, the simple retort would still be that men do not live by bread alone, that the spirit of giving is far more important to human beings than the objects given. Indian housing is in an appalling state. But the proposed improvements are in exchange for vast dispossessions of Indian properties under the Group Areas Act.

This applies to Indian Education, too, which is by far the brightest element in this gloomy history. That statement may sound contradictory. The fact of the matter is that educational facilities do not come to the Indian child as a result of State initiative (as it does for the White child) but by the initiative of the Indians themselves, which means that they have to find thousands of pounds every year (in addition to the tax they pay) to buy land, build the schools and furnish them. The Province of Natal follows with a fifty per cent grant towards this capital expenditure. Can the White community of Natal claim to have raised by public donations one quarter of the money spent by the State on building schools and hostels for their children over the past fifty years? The proportion of state to state-aided schools, and the proportion of children enrolled in these two types of school is an index of how little they have had to dip into their pockets in com-

parison with the Indian community.

In Natal, the government schools provided accommodation for 89 per cent of the White children as against 22 per cent for the Indian children at school.

It is clear that the Indian people had been compelled to find enormous sums of money every year to see that their children had schooling, and even then 3,500 children were turned away at the beginning of last year. Between 1927 and 1955, private

donations exacted from the Indian community for building aided schools amounted to more than £300,000. Many schools built by Indians under this system have been handed to the Province to become Government schools. Furthermore, after 100 years of settlement, the Province of Natal, which has benefited so much from Indian labour, has still not declared compulsory education for Indian children in spite of repeated representations from Indian leaders.

MOST UNJUST TREATMENT

(By Our Own Correspondent)

"THE little Indian community," of the country regarded itself "as the most hard-pressed and unjustly treated people in South Africa." This statement was made by Dr. S. Cooppan to the Council of the South African Institute of Race Relations in Durban during the week.

Dr. Cooppan said: "Indians do not have the political, economic and military power of the White minority to seize what they want. They do not have the weight of numbers of the African which compels a certain amount of respect and recognition; nor their relative weakness in coping with the complex commercial-industrial culture of the day which evokes a fair degree of paternalism from the Whites. Nor the link of blood, by which

the Coloureds are termed "appendages" of White "civilisation," and which also evokes a more tender paternalism. The Indian community lodges its claim to be freed from the harassment which has pursued it all these decades on:

(i) the simple ground of their humanity, which can stand up to a certain amount of pressure and no more; and, if that smacks too much of a Christian idealism which does not touch the heart in these days of practical material

IN DURBAN: INDIAN MORE SOUTH AFRICAN THAN EUROPEAN

THE Indian population which some Whites wish to "expatriate" from the country is today 95 per cent South African-born. The Indians are more indigenous to South Africa than the White population.

For instance, in a city like Durban, Professor Leo Kuper has calculated that at the 1951 Census less than 5 per cent of the Indians were born outside South Africa as compared with 25 per cent of Whites born outside South Africa.

Apart from that, thousands of Indian families have members amongst them who are now the fourth and fifth generation of South African-born Indians. The association of my own family with South Africa goes back to 1885. My grandmother, my mother, I, and my children, were all born in this country.

There are other families who can claim a fifth generation. Can there be anything more unreasonable than to harry the life of such a people to force them to quit the country?

—Dr. S. Cooppan in a paper "The Indian Community of South Africa—Past, Present and Future," read to a Council meeting of the South African Institute of Race Relations in Durban during the week.

considerations, then,

(ii) on the ground of broken promises and of the blood, sweat and tears that were extracted from them in building the material foundations of South Africa's prosperity.

They ask for what they have earned.

Indian Opinion

FRIDAY, 15TH JANUARY, 1960

More Problems To Be Faced

THE publication of the results of the Standard Six, the Junior Certificate and the Senior Certificate Examinations is not without further and graver problems for the Indian people. Up till now parents and children have been impatiently waiting for the results. Now what? The results are out. Those who have failed have, ironically, tided over the new problem which the child who has passed must face. What is he or she going to do? What are the jobs? Where are they? The position in Natal is so bad that Europeans who have Standard Six and Junior Certificate qualifications are themselves finding it quite a problem to obtain jobs. Up till recently they were, of course, enjoying immense privileges in the labour market. But now they, too are being called upon to respond to the ordinary laws of economics. They are, however, still extremely fortunate for the Government has always claimed that in South Africa no European need be out of a job if he wants to work. There is always something available to him.

Against this, the Indian is extremely unfortunate. For those who have the Standard Six qualification Durban offers some employment in its factories at wages which lie below subsistence level. Not all the work-seekers can be accommodated for, driven by sheer economic need, larger and larger numbers of Indian women are now seeking work in the factories. Their labour is always cheaper and so the employer chooses them. In towns and the country districts the position is even worse. There is not much in the way of work. A few can become shop assistants at pathetically low wages. Most of the young boys leaving school at the Standard Six level are compelled to join the march to the city in search of jobs.

Those who have passed the Junior Certificate Examination find that they are not much better off than their younger brethren. They would like jobs that are slightly more comfortable and remunerative than factory labour. There is not much for them. Those who have passed the Senior Certificate are possibly worst off. If they cannot afford to go to the university, and have not succeeded in gaining admission to the Training College they really have no avenues of employment open to them. Theirs is the tragedy that they are too highly educated for the jobs which those who have passed Standard Six and the Junior Certificate Examination are wholly willing to accept.

It would be a most useful service to the community if some organisation could conduct a survey in order to establish the position of Indian children who have passed the primary and the high school examination with regard to the employment available and the prospects.

GANDHIJI ON THE FOUNDING OF THE "INDIAN OPINION"

RADICAL CHANGES MADE IN PAPER

(In the first instalment of this article last week reference was made to the circumstances in which the *Indian Opinion* was founded. The second instalment which follows refers to the radical changes made in the character of the paper in order to make possible the realisation of the objectives of the Indian people.—Editor)

AS the community was transformed in the course of and as a result of the struggle, so was the *Indian Opinion*. In the beginning we used to accept advertisements for it, and also a acute job work in the printing press. I observed that some of our best men had to be spared for this kind of work. If we did receive advertisements for publication, there was constant difficulty in deciding which to accept and which to refuse. And yet one would be inclined to refuse an objectionable advertisement, and yet be constrained to accept it, say because the advertiser was a leading member of the community and might take it ill if his advertisement were rejected.

Some of the good workers had to be set apart for canvassing and realising outstandings from advertisers, not to speak of the flattery which advertisers claimed as their due.

Moreover, the view commended itself, that if the paper was conducted not because it yielded profit but purely with a view to service, the service should not be imposed upon the community by force, but should be rendered only if the community wished. And the clearest proof of such wish would be forthcoming if they became subscribers in sufficiently large numbers to make the paper self-supporting. Finally it seemed that it was in every way better for all concerned that we should approach the generality of the community and explain to them the duty of keeping their newspaper going rather than set about to induce a few traders to place their advertisements with us in the name of service.

On all these grounds we stopped advertisements in the paper with the gratifying result that those who were at first engrossed in the advertisement department could now devote their labours to improving the paper. The community realised at once their proprietorship of the *Indian Opinion* and their consequent responsibility for maintaining it. The workers were relieved of all anxiety in that respect. Their only care now was to put their best work into the paper so long as the community wanted it, and

they were not only not ashamed of requesting any Indian to subscribe to the *Indian Opinion*, but thought it even their duty to do so.

A change came over the internal strength and the character of the paper, and it became a force to reckon with. The number of subscribers which generally ranged between twelve and fifteen hundred increased day by day. The rates of subscription had to be raised and yet when the struggle was at its height, there were as many as 3,500 subscribers. The number of Indians who could read *Indian Opinion* in South Africa was at the outside 20,000 and, therefore, a circulation of over three thousand copies may be held to be quite satisfactory.

The community had made the paper their own to such an extent that if copies did not reach Johannesburg at the expected time, I would be flooded with complaints about it. The paper generally reached Johannesburg on Sunday morning. I know of many, whose first occupation after they received the paper would be to read the Gujarati section through from the beginning to the end. One of the company would read it, and the rest would surround him and listen. Not all who wanted to read the paper could afford to subscribe to it by themselves and some of them would, therefore club together, for the purpose.

Just as we stopped advertisements in the paper, we ceased to take job work in the press, and for nearly the same reasons. Compositors had now some time to spare which was utilised in the publication of books. As here, too, there was no intention of reaping profits and as books were only printed to help the struggle forward, they commanded good sales. Thus both the paper and the press made their contribution to the struggle, and as *Satyagraha* gradually took root in the community, there was clearly visible a corresponding moral amelioration of the paper as well as of the press from the standpoint of *Satyagraha*. (From "*Satyagraha* in South Africa" by M. K. Gandhi).

(Concluded)

The Tragic Story Of 'A Little Immigrant People'

(From Our Own Correspondent)

THE story of the Indian people of South Africa is the tragic story of a little immigrant people caught up in the titanic forces of a pioneering country, said Dr. S. Cooppan when he addressed the Council of the South African Institute of Race Relations in Durban, during the week. The Indian is a tiny minority, only three per cent of the entire South African population of fourteen and a half millions and has been caught between two great contending forces, the Western titan and the African giant, and his dilemma was the dilemma of all minority groups: neither too strong to resist, nor too weak to succumb.

DR. Cooppan said: "By dint of hard work, thrift, family cohesion and self-help, they advanced on the educational and economic front. From the ranks of an illiterate peasantry and unskilled labourers emerged clerks, teachers, nurses, doctors, lawyers, social workers and university personnel. Today about one-third have risen into ranks of semi-skilled workers, including increasing numbers of women. A small number has even trickled through into the skilled ranks of building, carpentry, motor mechanics, printing, watch repairing and jewellery making.

A fair proportion of the community is also engaged in independent commercial and industrial occupations, mainly shop-keeping. This section of the community, too, has risen from the very ground level—from the stage of peddling with a bundle thrown on the back, through the hand-pushed barrow and horse-drawn vehicle stages, through bazaar shops to full-scale retail and wholesale businesses; and, finally, to factories.

The story of the Indian trader and manufacturer is the classic success and failure story of thousands of White commercial and industrial pioneers. But the Indian had to contend with all the political and economic obstruc-

tionism of his fellow White citizen.

As a people Indians also learnt to develop community organisations for their political, economic, educational, social and religious welfare. In all their concern with their material needs they have given freely to the establishment of centres of meditation and worship, and of learning.

These achievements of a small people—these positive contributions to the growth of a nation, which would be acknowledged as such and welcomed in any other country based upon faith in democracy and private enterprise—brought them not recognition and encouragement but only resentment and envy, more restrictive legislation and latterly even physical coercion.

Gripped in the passions of fear, greed, envy and pride men have been blinded to the quality of human effort and sacrifice that has made it possible for the Indians to climb over the hurdles of ignorance, superstition, poverty, lack of training, of capital and of political power. Yet the juggernaut wheels of apartheid threaten, and actually, do smash up this heritage. Surely, this is a South African heritage?

By Small Degrees

By very small degrees the Indian had even begun to make

friends on the other side of the conventional race and colour barrier. They had thrown off their nostalgia for India long ago, and have arrived, so to speak—rooted in South Africa, bursting with energy, zeal and capacity, to share in the building of a greater South Africa, bound by a common patriotism. Even their association in the Congress Alliance, in the Liberal Party, or in the South African Institute of Race Relations is an effort to build this broad South Africanism, based upon a non-racial democracy upon which their own security and future depends.

The strands of their economic life stretch between the White man and the African; as a people their economic status is in-between, overlapping at either end. Culturally they are partly Eastern and partly Western, having achieved a fairly successful blend. By reason of disabilities arising from race and colour they are four-square in the ranks of the Africans and the Coloureds.

They owe loyalties to all, the peoples of South Africa in some way or other. If South Africa must split irrevocably into a White and Non-White camp, as it seems inevitable under the pressure of past and present policies, loaded in favour of the Whites, then theirs will be a terrible dilemma. The same might also be said of the Coloureds and of the de-tribalised, westernised Christian African.

The application of uncompromising educational, commercial, occupational, residential and cultural apartheid to the Indian minority will spell its ruin by isolation and eventually bring about its disintegration as a small but powerful centre for the radiation of high human values

exemplified in its century of living in South Africa. If it is the cynical intention of the ruler, to bring about this very end then they will stand charged before the world of genocide—even though it may not be accomplished by force of arms.

If, on the other hand, apartheid is applied to compel them to leave the country, a policy recommended in an official report issued preliminary to the introduction of the Group Areas Bill, then it would be a wicked action and an indefensible breach of faith with the tiny Indian minority.

The torment of racial discrimination in the lives of the Indians has to be lived and experienced to be really appreciated. The terrific expenditure of energy that is necessary to achieve simple ordinary ends like going for a holiday, of getting a son into school or university, of renting, letting or buying a home, getting a job or a licence for a shop, of inheriting property from one's husband or father, of putting an addition to one's house or shop, of travelling by trains, of buying or selling a farm—these things which are taken in their stride by Whites is never so simple a thing for the Indian (or Non-White). Some of these things are today even impossible of execution.

So much are the Indians reduced to moving in small circles, and left to the mercy of a bureaucracy administering a mass of racially discriminating and restrictive laws. Would that somebody could assess the awful waste of creative energy that has gone into the opposition, the modification, the compliance with and the circumvention of that multi-purposed Group Areas Act alone since 1950.

New India Assurance Co. Ltd.,

India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary, Householders & Houseowners (Comprehensive), Personal, Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoj Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban

Phone: Durban 25845, 28513, 29807

DO YOU KNOW

- That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company;
- That NEW INDIA operates in over forty-five countries;
- That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;
- That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY AND SERVICE
INSURE WITH
NEW INDIA

THE PROBLEM OF INDEPENDENCE IN EAST AFRICA

Self-government Linked With Unity Of Races

BY KENNETH BRADLEY
(Director Of The Commonwealth Institute)

ALMOST every country in the Commonwealth is inhabited by people of different races and religions, and experience has shown that by far the most difficult problem which confronts these new nations is to achieve sufficient unity within themselves to become nations at all and to preserve it after independence. In East Africa this problem is peculiarly difficult but as soon as East Africans of all races in the three Territories do unite, or at least give evidence of a determination to do so, self-government will not long be delayed.

INDEED, in Tanganyika there have during the past few months been encouraging signs that unity is growing. Race relations have always been good there and European, Asian and African politicians have for years been working together to build up a community based on full co-operation between their races.

Tanganyika is particularly fortunate in having Mr. Julius Nyerere as leader of its African Nationalist Movement. He has won overwhelming support among the tribesmen and, impressed the Asian and some of the European community too, that most of the former and many of the latter found themselves in sympathy with him. This was because he coupled his demand for the progressive assumption of political power by the Africans with the assurance that they would need and welcome the full support and help of the other, more advanced, communities, and he urges all Tanganyikans regardless of race or creed to work together in the closest harmony for the country's future.

Difficult Problem

In Kenya, unfortunately, unity presents a much more difficult problem. There are in the country 65,000 Europeans, 193,000 Indians, Pakistanis and Goans, 36,000 Arabs, a Somali community and 6,000,000 Africans, themselves divided into 87 different tribes talking 35 different languages and belonging to at least two quite different races.

Even among the Africans, and in spite of the spread of nationalism, there is no unity, and this is equally true of the Europeans. The result of this is that as politicians strive to increase their followings, their several parties form and reform and their platforms change with uninspiring frequency. Broadly

speaking they can at present be divided into three groups.

The largest and most hopeful grouping is in the centre, where Mr. Michael Blundell leads perhaps the majority of the Europeans, and the Kenya National Party, with African leadership, leads the Asians and many of the Africans, on converging paths aiming at the goal of co-operation, not very different from that of Mr. Nyerere in Tanganyika.

The African Nationalist leader, however, Mr. Tom Mboya, will have no truck with inter racial co-operation and demands complete African supremacy.

This extremism has inevitably driven a section of the African community into demanding continued protection from the Colonial Office, and opposed to all talk of independence. Liberalism has, however, made tremendous strides in Kenya during recent years, and, apart from the fears and ambitions of political extremists, there is a real hope of increasing trust and friendship between the races and, one hopes, between the tribes themselves.

It is on the growth of this trust among the millions of ordinary men and women in Kenya that the future of the moderate political parties, the possibility of self-government and the future of Kenya as a nation depend.

Main Difficulty

Uganda is also striving to grapple with the problem of disunity but it is of a rather different kind. Uganda has relatively few European and Asian settlers, and it is being developed as an African state. The main difficulty there is in facing Buganda, the most advanced Province in every way, into a united Uganda in which Buganda with a population of

15 million would find herself in the minority of almost four to one

They are frightened that in a full democracy they will be swamped by all the races and will lose their traditions and the present measure of internal autonomy. The other peoples resent the "reactionary" attitude of the Buganda and some African politicians feel that Britain, in her anxiety to forge some unity between the tribes before granting independence, is being deliberately obstructive. However, here again, as education spreads with ever increasing speed, the old tribal divisions are being increasingly recognised as harmful survivals and the prospect of unity improves.

HAWKERS AND TRADERS

Gen't wrist watches, 17/6 with 15 jewels 22/6; 17 jewels, waterproof, shockproof 32/6, 21 jewels, waterproof, shockproof, 37/6, 25 jewels, waterproof, shockproof, 41/6; Ladies wrist watches 39/6, 25 jewels 49/6 A. I. Agencies, P.O. Box 3980, Cape Town.

No Catalogues

Blind Society Collects For £60,000 Project

THE Durban City Council has granted Saturday the 30th January to the Natal Indian Blind Society for a Street Collection and Cake Sale. This is the first leg of the Society's Annual Fund Drive. The target set this year is £25,000 towards the building of a new and larger Arthur Blaxall School for the Blind—a £60,000 project. The Society appeals for volunteers to take a collection box for the street collection, and urges all sympathisers and well-wishers to give generously towards a worthy cause.

A cake sale will also be held at the Post Office corner, outside the old Testing ground in Warwick Avenue, and in the passage between 135 and 137 Grey Street. Ladies are earnestly requested to bake at least a cake for the cake sale, and assist generally.

Volunteers wishing to take collection boxes are asked to call at 34 Lorne Street, or telephone 25882. Cakes may be delivered to the Arthur Blaxall School for the Blind, 29 Lorne Street, a day before the Street Collection, or if desired, the donation can be picked up, if a message is left at the office of the Society, Phone 25882.

Latest Shipment

All kinds of incense sticks: Three Roses, Gateway of India, Asokadhurbar, Soogandhi Rani, Chamili, Lata Mangashkar, Vasanti, etc.. Write for our pricelist. (We only keep Indian manufactured incense sticks.)

Green ginger 10d. per lb.	•	We pack our goods well
Green turmeric 1/3 per lb.	•	before sailing.
Amba-Huldhi 1/3 per lb.	•	
Garlics with big stems	•	We sell by C.O.D.
1/3 per lb.	•	

We import the following articles directly:
Scented Betel Nuts, Pawa, Mamra, Roasted Gram, and Many Household Goods.

Our stuff is good and obtainable at low prices.
Write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS
(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants
81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.
Telegraphic Add.: "BHAISONS"

KALIDASA—A PART OF INDIAN HEARTS

NEW DELHI.—Inaugurating the All-India Kalidasa Jayanti celebration at Ujjain, the Prime Minister, Mr. Nehru, said that Kalidasa was a part of the hearts of the Indian people as the Himalayas were. He added that Sanskrit was a storehouse of knowledge that fed the various regional languages:

Mr. Nehru went on to say that freedom had opened "our eyes and ears, and when they opened, we looked to the past and have to look to the future." It was necessary to co-ordinate our view of the past with that of the future, he said.

Paying homage to Kalidasa, Mr. Nehru said that he had reached the highest peak of literary eminence, which was acknowledged by even great men like Goethe. The Prime Minister said that of the many big things that India stood for, Sanskrit was one of the biggest. In it was embedded treasures of wisdom. A wide reading of Kalidasa would enable the people not only to appreciate his literary excellence, but also to develop the local languages.

The Prime Minister said: "These days there is a lot of talk about the Himalaya mountains in another context but the Himalayas have always been a part of the hearts of the people of India. So is Kalidasa a part of our hearts. This is the symbol of the greatness of a big poet."

Mr. Nehru said that after India had been freed from the chains of slavery, it had become possible for the people to express their recognition for the great poet, Kalidasa. India had a rich past which people looked upon with pride. But India had to look to the future also because the future beckoned to the people. "We have, therefore, to strike a balance between the two, India's past and India's future. While remembering our roots, we have to look to the future also."

A Rich Treasure

The Prime Minister said that Kalidasa was a great Sanskrit poet and lived at a time when Sanskrit was in its heyday. It was a language which was crisp with a rich treasure of thoughts and ideas. It was a mighty language which naturally overshadowed other Indian languages and did not allow them to flourish. This was the case with all great languages. But even so many Indian languages had received nourishment from Sanskrit. Then came a time when Persian was introduced in India and became the court language. So Sanskrit and Persian together did not

allow other languages in India to grow. The Indian languages did make some progress but they were not considered the languages of the elite and the educated. The learned only worked through the medium of Sanskrit or Persian. All the same, there was a rich treasure trove in Sanskrit from which the Indian languages could benefit.

Mr. Nehru said that it must be remembered that even Sanskrit had passed through various phases. There was a time when it was concise, crisp and alive with life. But later it became stultified and ornate and long-winded. Sometimes one sentence covered half a page or even a full page. In this way, Sanskrit had fallen. It did not remain a live language and was reduced to "phrase-mongering."

The Prime Minister said that language was the mirror of the life of the people. The great English poet, Milton, had rightly said that from reading a country's literature, he could tell what the people speaking that language were like.

ENGINES ORDERED FROM INDIA

NEW DELHI.—Enquiries had been received by India from Thailand and Burma for the supply of Indian locomotives and wagons but no firm orders had so far been placed according to the Deputy Minister for Railways, Mr. Shah Nawaz Khan. He said everything was being done to explore export markets for these items. A Railway Ministry delegation had recently visited countries in South-East Asia in this connection and the Indian missions abroad had also been asked to do the needful.

The Railway Minister, Mr. Jagjivan Ram, said that the enquiries from Thailand and Burma were being attended to and the Ministry was in correspondence.

Mr. Jagjivan Ram told a questioner that neither the question of price nor quality was holding up a deal with Thailand or Burma. As far as quality was concerned India stood second to none. There could be no difficulty about the price factor as orders from abroad would create additional employment in the country.

Kalidasa Stone Scenes Discovered

NEW DELHI.—The Commissioner of Patna Division, Mr. S. V. Sohoni has found depictions of several scenes from Kalidasa's works in a number of stone panels, fixed in the base of a stone temple, a Vaishnava shrine, at Nalanda.

Referring to his finds Mr. Sohoni stated that the stone pieces were undoubtedly of the sixth century A.D. constituting the biggest collection of Gupta art in Bihar. He said among these panels were two scenes from the *Shakuntala*—one of the King, busy drawing a painting and the other of "Sarvadama" detaining a lion cub for counting its teeth. He said there was also a panel showing Yashoda's wife (in Meghdoot) teaching dancing to her peacock. There were also scenes from the *Kumarasambhava*.

Mr. Sohoni said two other stone panels contained depictions of stories from the *Panchatantra*—of the talkative tortoise and the two geese; and of the lion and the mouse. He said this stone temple could be justly regarded as the masterpiece of an anonymous genius, who illustrated in stone, select passages from Sanskrit literature, including some from *Kalidasa's*

dasa's immortal works then hardly a century old.

He said this evidence of art was important as representing a sculptural echo to Kalidasa's literary ideas in a period not long after that great poet's career. He said these panels should be more properly preserved and safeguarded than at present.

SECOND "BANDUNG" PLANNED

JAKARTA.—According to Dr. Subandrio Indonesian Foreign Minister Indonesia is seeking ways and means of organising a second Afro-Asian conference.

The first Afro-Asian conference was held in April, 1955, at Bandung, Indonesia.

Dr. Subandrio said present problems among Asian and Africa countries should be discussed in a "collective way" for the benefit of all.

He was commenting on a recent suggestion by the Cambodian Prime Minister, Prince Norodom Sihanouk, that a second Afro-Asian conference should be called to discuss the border disputes between India and China and between Cambodia and Thailand.

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical

JUST ARRIVED

Caravan	2/-
Indian Annual	7/6
Illustrated Weekly	2/-
How the Great Religions Began	3/6
Gandhi: His Life and Message for the World	3/6
The Religions of Man	5/6
Indians of America	5/6
The History of the World in 240 pages	5/6
Live without fear	3/6
The Way to Popularity and Personal Power	2/9
The Negro in American Culture	5/6
God's Wonderful World: a Song Book	5/6
Mohammedanism	5/6
Good Stories, Riddles and Jokes	4/9
Toasts and Speeches	4/9
Everybody's Letter Writer	4/9
How to Win Friends and Influence People	3/6

Obtainable from:

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707. (Est. 1932) P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

India Takes Steps To Prohibit Dowry

NEW DELHI—Steps have been taken by the Government to prohibit by law the giving and the taking of dowry—India's ancient custom round which many evils have grown. A Bill was drawn up and referred to a Select Committee

The most important change made by the Committee was that punishment for an offence under the Act would include both imprisonment and fine. Another change made by the committee is that the limit fixed for taking gifts in the form of ornaments and clothes at the time of marriage is also not exempted and the committee have removed this exception. Even a gift of a rupee given for marriage betrothal as consideration will be treated as an offence.

The Act will now apply to the whole of India and will not come as a piecemeal legislation. The definition of dowry has been amended to mean "any property or valuable security given or agreed to be given, whether directly or indirectly, to one party to a marriage or to any other person on behalf of such party by the other party to the marriage, etc."

The Communist member, Mr. T C Menon, supported the Bill even though he felt that in the practical working of it it might cause some hardships.

Later, the Deputy Law Minister explained that any gifts or presents voluntarily given in any form in a marriage would be outside the purview of the Bill seeking to prohibit the giving or taking of dowry.

In Parliament Mr T. C. N Menon (Com.—Kerala) said that the present measure would help in making the people realise that they must be able to bring about much needed changes in the social sphere even without Government's

EDUCATION MINISTRY TAKES OVER CHILD WELFARE WORK

New Delhi.—The Government of India have decided that programmes relating to child welfare will hereafter be the administrative responsibility of the Union Ministry of Education. It will co-ordinate the activities of other Ministries and organisations engaged in child welfare work.

Child welfare work is handled at present by a number of Union Ministries, including the Ministry of Community Development and Co-operation, Health, Home Affairs and Education.

help. The Bill was welcome for that although it was known that that it would not by itself put an end to the evil of dowry.

Defect In The Bill

Mr. Hefu Barua (PSP—Assam) welcomed the Bill but said he doubted whether it would serve its purpose. Eradication of the dowry system presupposed a highly conscious society, both economically and socially.

Pointing out a defect in the measure which he described as a "Refrigeration Bill", Mr. Barua said it had not been made clear what would be the agency that would point out the offence to the court. If it were left to the parties concerned, then neither would like to disturb the life of the newly-wed couples.

The problem could be solved only by improving the social and economic conditions of women and allowing them to mix freely, he said.

CHINESE TORTURE INDIANS

(Indian Opinion India Service).

NEW DELHI—Mr. Karam Singh, the leader of an Indian Patrol party which was captured by the Chinese troops in the Kozhda Pass has unfolded a story of agony and torture, in which long interrogations, threats and intimidations were a daily affair.

Adequate shelter, food, bedding and clothing were systematically denied till the prisoner subscribed to what the Chinese wanted them to say.

They were forced to sign statements, and even to re-enact, for the purposes of photographic record, the scene of fighting in a way favourable to the Chinese.

Mr. Karam Singh said: "For the first three or four days, we were given only dry bread to eat. The intensity of the cold and our conditions of living were more than sufficient to torture to demoralise us. By then I and three constables were suffering from frost-bite and our repeated request for medical attention and hot water were disregarded.

Indians In Ceylon: Plea For No Coercion

MADRAS—Referring to Ceylon's efforts to persuade Indians to return to India by offering them bonuses to do so, Mr. P D Saggi chairman of the Indian National Overseas Congress, in a letter addressed to "The Hindu" writes:

The idea of offering an incentive bonus to those leaving Ceylon to settle down in India is not new; it has already been tried by the Government of South Africa. The Government of India must give their sympathetic co-operation, subject to the conditions that no coercion is used in the matter. We, however, feel that an effort should be made on a people-to-people basis to solve the problem.

Mr Saggi goes on:—

India and Ceylon have been friends since times immemorial and there have been cultural, social and trade contacts. In the 17th century both India and Ceylon fell a prey to imperialist powers and the problems of Indians in Ceylon date back to that time. In spite of goodwill and friendliness on both sides the problem has eluded a settlement because the question has been treated as a pawn on the chess board of Ceylonese politics.

The question of Stateless persons is a human problem and must be tackled with goodwill and understanding. Both the Governments should realise that it is not of the seeking of the

(Continued in next column)

Andhra Leader Elected A.I.C. President

NEW DELHI.—Mr N Sanjiva Reddi, Chief Minister of Andhra Pradesh has been elected President of the Indian National Congress.

As the other members, Mrs Indira Gandhi, Messrs. Seth Govind Das, K. Hanumanthaiya and Mohendra Mohan Choudhary had formally intimated to the General Secretary of the AICC their desire to withdraw their candidature, Mr. Sanjiva Reddi was duly declared elected in accordance with the provisions of the Congress constitution.

The result was announced by Mr. Sadiq Ali, General Secretary of the Congress, who is also the Returning Officer.

persons concerned, but they are victims of circumstances. We hope that no efforts will be spared to find a solution of this knotty question, because thereupon depend the future relations of both the countries.

Phone 835 6786

P. O. Box 1549

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

INDIA MAKE GRAMOPHONE RECORDS

MADE IN INDIA AT HALF PRICE AND BELOW COST

4/- EACH OR TWO FOR 7/6

In Urdu Quawals; Hindi; Religious, Ramayan, Arthi, Bhajan and Drama Sets

Special Offer In Gujerati Records: 2/6 each or 5 records for 10/- plus postage.

Available in Bhajan, Arthi, Garba and Comic Numbers

MAIL ORDERS ACCEPTED — FREE PACKING

SELLING FAST

Details gladly supplied on application

Write — Phone — Call

NATIONAL RECORDS

2 Ajmeri Arcade, off Grey Street,

Phone: 67882.

DURBAN.

P. O. Box 1930.

FUTURE ATTITUDE TO TRIBAL COLLEGES

Those Who Opposed
Cannot Now Ignore

(From Our Own Correspondent)

THE non-Europeans could not but enrol at and attend the "tribal colleges" which were being established by the Government. This considered view was expressed by Mr. Quintin Whyte, the Director of the South African Institute of Race Relations, in Durban, during the week. Mr. Whyte posed and answered the question: "Must we who opposed the closing of the 'open universities,' ignore the existence of such colleges, or must we try to ensure that the very best facilities are made available and that every opportunity is sought to ensure that the highest graduate and post-graduate training is given to their students?" "To my mind," Mr. Whyte said, "the latter is the only course we can adopt."

REFERRING to the three new ethnic colleges being established for non-Whites, Mr. Whyte said that "South Africa's academic and financial resources will not permit, certainly not for many long years, that they be competently staffed and fully equipped. And if they are to be eventually staffed by Africans or Cape Coloured, we have had no indication that post-graduate facilities will be provided for their future professors and lecturers. It is certain that students will enrol, for they have no real alternative."

"One of the saddest events of the past year has been the trans-

fer of Fort Hare—and the consequent disruption of staff and of the tradition there. For 25 years I have been associated with those who pioneered the establishment of that institution, a reconciling agency sited in an historical area of racial conflict—and I share their hurt. Will some future liberal government decide that the University of Patchefstroom, for example, be state-controlled in the same manner?"

GERMAN HELP
FOR INDIA

New Delhi.—West Germany is to help India in the execution of its Third Five-Year Plan.

This was stated by Dr. Hilger Van Scherpenberg, Secretary of State at the Foreign Ministry, in the Bonn Parliament.

Dr. Van Scherpenberg said the Indian Finance Minister, Mr. Morarji Desai, had already been informed of West German willingness to give financial assistance.

The extent of the aid is to be discussed with India, other countries, and the World Bank as soon as preliminary work for the new plan has been completed. Negotiations about the assistance itself can then start, Dr. Van Scherpenberg said. This would probably be next spring.

Cable & Tel. Add HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "

Cash with order only.

P O. BOX 1250..
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

DRY CHILLIES AND
GREEN MANGOES

Gross (33 lbs) dry chillies 52/6,
10½ lbs. green mangoes for
pickle at 9/9 cash with
postage.

Now available from:

MAARMANS (Pty) Ltd.
Box 26. Phone 128.
BRITS. Transvaal.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of
Books, Balance Sheets, Income
Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade,
38 Market Street,
Cor. Diagonal & Market Sts
Johannesburg. Phone 33-1654

BOOKS FOR SALE

Mahatma Gandhi (Last Phase)	1 12 0
Sarvodaya	5 6
Truth is God	2 6
Political Philosophy of Gandhi	12 0
My Experiments with Truth	15 0
Women and Social Injustice	7 6
Disciplines of Non-Violence	1 6
Christian Missions	5 9
Indian Home Rule	1 0

Obtainable From:

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban,
Natal.

MAHATMA GANDHI—THE LAST PHASE

Vol 1

(Introduction by Dr. Rajendra Prasad)

The book deals with the last phase of Mahatma Gandhi's most tumultuous career. It very beautifully narrates and interprets his most eventful life story from the year 1944 up to the completion of his Bihar Mission. The author, the authoritative chronicler and interpreter of Gandhi's life and philosophy depicts with great delicacy, minuteness and accuracy how Gandhi's ideals of Love and truth, Fearlessness and Fellow feeling, were put to their severest tests and how, he waded through amidst the forces of darkness and despair all around and brought life and cheer to the Nation and perceived higher and higher truths himself.

With 44 pages of photographs.

Price 32/-

Obtainable from

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	1 0
Public Finance	2 0
Eminent Americans	7 6
Bapoo's Letters To Ashram Sisters	
—By Kaka Kalelkar	2 6
Gandhi Techniques in the Modern World	
—By Pyarelal	1 6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1 0
My Dear Child—Gandhi	3 0
My Religion—Gandhi	5 0
Story Of The Bible—S. K. George	8 6
Key to Health—Gandhi	1 6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8 6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2 6
Bapu My Mother—Manubehn	1 6
Nature Cure	2 0
Diet and Diet Reform—Gandhi	5 0
Gleanings—Mira	1 6
Selections from Gandhi—N. Rose	10 0
Bloodan Yajna	2 0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2 0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1 8
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2 6

Obtainable From:

"Indian Opinion"
P. Bag, Durban, Natal.

fifty years ago...

... January 1910

POSITION IN NATAL: DEATH OF INDIAN WRITER: HELD FOR DEPORTATION

WHILE in the Transvaal, fifty years ago, it was the question of the Registration of Asiatics that was agitating the minds of the Indian people and leading them into passive resistance against unacceptable laws, in Natal a licensing law, Act 18 of 1897, was exercising the minds of the people. This law did not permit of appeal from the local licensing authority to a court of law. And the Indian people claimed that if no appeal was permitted to the Supreme Court, then they might as well give up being in business for there was great hostility towards Indian traders.

A petition on the subject was drawn up and presented to the Natal House of Assembly over the signatures of 361 colonial-born Indians. It referred, among other things, to "an instance of the arbitrary and unjust exercise of the discretionary powers vested in the Licensing Officers for the Borough of Pietermaritzburg, who had refused the renewal of a retail licence held by a European woman for the premises known as No. 79 Longmarket Street, in the City, on the ground that she employed an Indian to serve in the store, (and) subsequently granted a new licence to an Indian for the same premises, after having refused it to others."

The petition went on: "Your petitioners humbly venture to suggest that they, as compared with other Indians, have a claim for preferential treatment on the ground that their forefathers originally came to this Colony as indentured labourers at the instance of the Natal Government and under the promises and inducements held out to them that they and their descendants would be entitled to enjoy the ordinary rights of citizenship," and that "your petitioners were born, brought up and educated in this Colony which they have made their permanent home, and to them India is, therefore, a mere geographical expression. (I.O. Jan. 8, 1910.)"

THE *Indian Opinion* of January 8, 1910 also records the death of the great Indian writer and educationist, Romesh Chunder Dutt whose name is today inseparably associated with the verse translations of the two great Hindu epics, the *Ramayana* and the *Mahabharata*. Commenting on this, the *Opinion's* London correspondent said, "Britain knows that in the passing of Romesh Chunder Dutt she loses a friend who revealed India to the West, whose aims were to promote goodwill and understanding, and whose criticisms were against systems, not individuals, and had for their object the lifting of burdens. It seems as if India, and Baroda, could not spare such a man, but God has willed otherwise, our friend has passed to a still higher service, and meanwhile his influence and example remain as an encouragement and object lesson."

THIS issue of the *Opinion* also reports. The following are awaiting deportation at the Pretoria Police Barracks: Sina Sammy, Vera Sammy Moodaly, Dhobi Nyanah, Vera-samy Ohaladon, Dalina, Garawyo, Ram Jam, Ealappin Moodaly, Mootomany, Jarrop Tami, Simon Ramsamy, Verrab Rahman, Ishmael Hadji, Hooka Maji, Rama Boolah. The correspondent comments:

"The information to hand is that the first six claim domicile in Natal, and that their claim is being investigated by communication with the Natal Government. This is a very simple method of prolonging the agony and compelling submission, for there is no reason why, if they claim domicile in Natal, they should not be deported to Natal and left to their own resources to make good their claim. Numbers 10 to 13 claim twenty years' residence in the Transvaal as traders, and their claims are being examined, that is to say, in plainer language, they are being induced to accept the Act. The remainder

KAKA KALELKAR IN KENYA

NEW DELHI.—The Honourable Acharya Kaka Sahab Kalelkar, Member of Parliament and Vice-President of the Indian Council for Cultural Relations visited Kenya and Zanzibar recently.

In Nairobi he had a packed programme, addressing meetings on subjects relating to India. Among the topics on which he spoke were, "Hinduism and Buddhism" under the auspices of the United Kenya Club; "India After Independence" under the aegis of the Indian Association, Nairobi; "The Cultural Heritage of India" under the auspices of the Theosophical Society.

On the eve of his departure from the colony he addressed, in Gujarati, the various women's associations of Nairobi on "The Modern Woman of India."

are being deported to India on the 8th instant, which means that they have either proved obdurate, or, if they have shown a willingness to accept the Act, their claims have been rejected."

Military Aid No Help

NEW DELHI.—Replying to a question by a correspondent of the National Broadcasting Company on the subject of US aid to Asian countries in order to help them to resist Communism, Mr. Nehru said here:

"I did criticise the aid to Pakistan. As far as others are concerned, our broad attitude has been that this kind of military aid to a weak country does not really help it if it is essentially weak. It only puts it in a more dangerous position because every side wants to get military aid."

Mr. Nehru added that the solution to Asia's problems was not to be of military aid. "A solution has to be found in other ways—more economic aid and making the people a little more satisfied," he concluded.

NEW DELHI.—The Union Government has sanctioned a 10-mile long diversion road to the Madras-Calcutta Grand Trunk Road from Gajuvaka to Kottaavuru on the Vizagapatam-Vizianagaram road.

VERY GENEROUS COMMISSIONS OFFERED

To AGENTS ENROLLING SUBSCRIBERS FOR "The Indian Opinion"

For Details Write to :

**The MANAGER
"The Indian Opinion,"
Private Bag,
DURBAN.**

—Telephone : Phoenix 3.

માણસ તેવુથી નબળાં ટકા સામાન્ય હોય છે, શ્રેષ્ઠથી હરા ટકા એનામાં વિશેષતા હોય છે મહાપુરુષ આ વિશેષતા શોધીને પોતાના આચરણ દ્વારા તેને પ્રગટ કરે છે, આપણે જો પ્રથમ આત્મ નિરીક્ષણને પછી પુરુષાર્થ કરીએ તો આણું કરી શકાય —શ્રી.

પુસ્તક ૫૮ મું—અંક ૨

તા. ૧૫ જાન્યુવારી, ૧૯૬૦.

છુટક નકલ પે. ૪

હિંદીઓને સૌથી વધુ અન્યાય થાય છે

(અમારા ખાસ અભરપત્રી તરફથી)

“આ ઉચ આફ્રિકાના હિંદીઓના નાના સમાજને સૌથી વધુ કષ્ટકામાં આવે છે અને અન્યાય કરવામાં આવે છે.” ડૉ. કુપને સાઉથ આફ્રિકાની રેસ રીલેશનસન પરીષદ સમક્ષ નિવેદન પેશ કરતાં ઉપર મુજબ જણાવ્યું હતું.

વધુમાં તેઓએ કહ્યું, “લઘુમતી સહીઓથી તેઓ જે મુસીબતોનો ગોરાઓની જેમ હિંદીઓ પાસે સામનો કરી રહ્યા છે તેમાંથી રાજકીય, આર્થિક કે હસ્તકરી તેમને હવે છુટકારો મળવો બળ નથી કે તેઓ જે જોઈએ જોઈએ.

આથી તેઓ ધ્વંસે છે કે, (૧) એક માનવ તરીકે તેઓ જે હક સુધી સહન કરી શકે છે તેટલું ક્યું છે. ખિસ્તી આદર્શો કે જે આચારમાં સુકી શકાય તેમ ન હોય અને ડુનીયામાં જેઓ પરચર હુદયના છે તેમને આ ચિજ પીગળાવી શકતી ન હોય તો, (૨) આજે સાઉથ આફ્રિકા જે આખાદી અને ઉત્તરી ભોગવી રહ્યું

છે અને તેને ખાતર જેને લોહીના આસુ અને પરસીણા પાઠયા છે. અને અનેક વચન ભંગ સહન કર્યા છે. આજે તેઓ એમ ધ્વંસે છે કે જે તેમની કમાણી છે તે તેઓ સાચવી શકે. અને

તેમનું જીવન જેમ બીજા નાગરીકો આ દેશમાં વિતાવે છે તેટલું સુખ અને શાંતિમાં વિતે સાઉથ આફ્રિકાના બાવી જેના હાથમાં છે તેમના હાથમાં આ બધી વાત છે.

સમસ્યાઓ

(સ્વામી કૃષ્ણાનંદ)

કુદી જો તમને કોઈ કામ શું ચલણ બધું લાગે તો તે કામની ફરીયાદ કરવી ન જોઈએ અથવા તો તે કામને ખરાબ સમજવું ન જોઈએ. તે શું ચલણ બધું છે તેથી જ તે કરવા લાયક છે. કરવા લાયક કામ કોઈકજ વાર સરલ હોય છે અને મુસીબતોનો સામનો કરવો અને તેને જીતવામાં જે મજ છે તે બીજે કર્યાં મળે.

નહી તો એ જગા પર કોઈ પણ નવો માણસ અથવા બિન અનુભવી માણસને બેસાડી હક શકાય અથવા તો હકતરનો ચપરાસી એ જગા ઉપર આવી બેસે અને કામ ચાલુ રાખી શકે. પરંતુ ત્યાં બુદ્ધિશાળી અને અનુભવી માણસની જરૂરત એટલા માટે હોય છે કે તે જગા કાંટા ઝોથી વીહીત નથી, અને તેને સાફ કરવી એ દરેક માણસથી બની શકે તેમ નથી.

એક મોટા કારખાનાનો મેનેજર જેના ઉપર ઘણીજ મોટી-મોટી જવાબદારીઓ છે, તે મને હમેશા મળવા આવે છે. તે બ્યારે આવે છે ત્યારે પોતાના કામની ફરીયાદ કરે છે અને કહે છે કે એમનું કામ શું ચલણોની એક શું ખલા છે, એવા લોકો હમેશા એવું કહે છે કે બ્યારે એક સુફેલી સાધીએ કે બીજી તરત જ આવી ઉભી થાય, અને એમ સમજે છે કે સુફેલીઓ ઉત્પન્ન થવી એ દુર્ભાગ્યની નીશાની છે.

આપ કોઈ પણ કાર્યમાં મંડયા હો અને તેમાં સુફેલીઓ અને સમસ્યાઓ ઉપરિચિત થાય તો તેને હસીને અપનાવને અને જ્ઞાન તથા સમજથી તેને ઉઠેલ લાવને. કદાચ જો આપ એનાથી હરી જશો તો તે ધીમે ધીમે આપને બેકાર બનાવી સુકશે.

એ દુર્ભાગ્ય નથી. કોઈ પણ કાર્ય અથવા વ્યાપાર કરવામાં સુફેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે—એનું જ નામ જવાબદારી છે.

સુફેલી એ તો એક પડકાર છે, અને એ પડકારનો સામનો કરવો એ બહાદુર્ય કામ છે. દરેક સુફેલીઓનું નીવરાણ હોય છે. જો મનુષ્ય ક્યાન રાખી ને કાર્ય કરે તો તે નીવારી શકે છે અને હારેલી બાજીને વિજય માં ફેરવી શકે છે.

ડરખનના હિંદીઓ ગોરા કરતાં વધુ સાઉથ આફ્રિકન છે

આ દેશની હિંદી વસ્તી કે જેને થોડા ગોરાઓ દેશ નીકાલ કરવા માગે છે તેના ૯૫ ટકા સાઉથ આફ્રિકન છે. હિંદીઓ ગોરાઓ કરતાં સાઉથ આફ્રિકા સાથે વધુ દેશીય છે દાખલા તરીકે, પ્રો. લીયો કુપરની મજબૂતી પ્રમાણે ૧૯૫૧ના વસ્તી ગણતરીને બતાવ્યું કે કેવળ પાંચ ટકા જ હિંદીઓ સાઉથ આફ્રિકા બહાર જન્મ્યા છે બ્યારે ગોરાઓમાં ૨૫ ટકા સાઉથ આફ્રિકા બહાર જન્મ્યા છે. તે સિવાય હબરો હિંદી કુટુંબમાં એવા છે કે જેમના વંશની ચાર પાંચ પેઢી સાઉથ આફ્રિકામાં જન્મેલ છે. મારા પોતાના કુટુંબનો સાઉથ આફ્રિકા સાથેનો સંબંધ ૧૮૮૫ ના જ્ઞાત સુધી જાય છે. મારી દાદી, મારા મા, હું અને મારા બાળકો બધા જ આ દેશમાં જન્મ્યા છીએ. બીજા કુટુંબો છે કે જેની પાંચમી પેઢી મણી શકાય આવા માણસોને આ દેશ છોડી જવું એમ કહેવું એનાથી વધુ ઘાતકી શું વિચારી શકાય ?

ડૉ. એસ. કુપને “સાઉથ આફ્રિકાની હિંદી વસ્તી અને તેનું-ભૂત, વર્તમાન અને ભાવિ. એષ એ વિષય પર ધી સાઉથ આફ્રિકાની રેસ રીલેશનસની પરિષદ સમક્ષ નિવેદન પેશ કરતાં ઉપર મુજબ જણાવ્યું હતું.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૫ જાન્યુવારી, ૧૯૬૦.

વધુ સવાલોનો સામનો

રખનમાં શાળાઓની છટ્ટી, આઠમી અને મેટ્રીકની પરીક્ષાની પરીણામો બહાર પડ્યા પછી એક વધુ ગભીર સવાલ હાંસીએ સામે આવી ઉભો છે. જ્યાં સુધી પરીણામ બહાર પડ્યું નહોતું ત્યાં સુધી વાલીઓ આતુરતાથી પોતાના બાળકોના પરિણામની વાટ નેઈ રહ્યા હતાં. હવે પરિણામ બહાર પડ્યું. આગળ શું? જેઓ પાસ થયા છે તેઓને જેઓ નાપાસ થયા છે તેમના કરતાં પણ વધુ ગભીર સવાલોનો સામનો કરવાનો છે. ઉત્તીર્ણ થએલ યુવક અથવા યુવતી હવે શું કરશે? નોકરી કયા છે? તેઓ કયા ઉભા છે? ડરખનમાં આને પરીસ્થિતી ઘણી ખરાબ થઇ છે, ગોરાઓના વિદ્યાર્થીઓ કે જેઓ છઠ્ઠું ધોરણ પાસ થયા હોય તેઓને નોકરી મેળવની સુલભ હતી તેમને માટે પણ આને આ સવાલ ગભીર થયો છે. જો કે આજ સુધી નેઓ આ ક્ષેત્રમાં વિશેષ હકકોના ભોગવટાનો આનંદ માનતા હતા. પણ હવે તેઓ પણ આર્થિક કોયકાનો ભોગ બન્યા છે, આમ છતાં તેઓ નસીબદાર છે કે સરકાર તેમને કેટલીક મદદ કરે છે. સરકારે જણાવ્યું છે કે “કોઈ પણ ગોરા કામ કરવા ઇચ્છતો હોય તો સાઉથ આફ્રિકામાં તે બેકાર નહીં રહે.” આથી તેને કાઇને કાંઈ કામ મળી જ રહે છે.

ખીલ બ.ભુએ હાંસીએ એટલા જ કમનસીબ છે. જેઓએ છઠ્ઠું ધોરણ પાસ કર્યું છે તેમને ડરખનની કેટલીક ફેક્ટરીઓએ જીવન ધોરણની પાયરી કરતાં પણ નીચી પાયરીના પગારથી કામે રાખવાનું કબુલ્લુ છે. જો કે આ કામ પણ બધા માટે પુરતું નથી. આથી ડરખનમાં કામ કરનારાઓ બેકાર રહે છે અને મોટા ભાગ ની સ્ત્રીઓ દક્ટરીનું કામ શોધે છે, અને માલીકો તેઓ સરતા પટે એ કારગે તેમને કામ કરવા શેકે છે. શહેર અને શહેરના પરાઓમાં પરિસ્થિતી આથી પણ ખરાબ છે. ત્યાં કામ કાંઈ જ હોતું નથી. હકનોમા ઓછા પગારથી કેટલાક કામ કરે છે. છઠ્ઠું ધોરણ પાસ કરી જેઓ બહાર પડે છે તેઓ પછી નોકરીની શોધમાં શહેરમાં ફર્યા કરે છે.

જેઓ આઠમી પાસ કરે છે તેઓ પોતાથી ઉત્તરતી કક્ષાના —છટ્ટી પાસ કરેલા— સાથી કરતાં કાંઈ વધુ સારી પરિસ્થિતિ નથી ધરાવતા તેઓ ફેક્ટરીના કામ કરતા કાંઈક વધુ સારું કામ ઇચ્છે છે અને તેવું કામ તેમને માટે કાંઈજ હોતું નથી. અને જેઓ મેટ્રીક પાસ કરે છે તેમને માટે તો આ કોયકો આ કરતાં પણ વધુ ગભીર અને ખરાબ છે. જો તેઓ કોલેજમાં કે ટૂર્નીંગ કોલેજ માં દાખલ ન થઈ શકે તો તેઓ પછી બેકારીમાં જ વધારો કરનારા બને છે. દુઃખકર્તા બીના એ છે કે છટ્ટી અને આઠમીના ધોરણ પાસ કરનારા જે કામ કરવા તઈયાર થાય છે તે કામ માટે મેટ્રીક પાસ થએલાનું શિક્ષણ ઘણું વધારે પડતું તેઓને જણાય છે.

હાંસી વિદ્યાર્થીઓ પ્રાથમીક અને ઉચ્ચ કક્ષાઓ પાસ થયા પછી શું કામ કરે છે અને કેટલાને કામ મળે છે એની માપણી જો કોઈ સંસ્થા કરે તો તે હાંસી કોમની એક મોટી સેવા કરી ગણશે

મનુષ્ય કેવળ શેટી પર ન રહી શકે

“આને આ ક્ષીતીજ નીચે સાઉથ આફ્રિકા ઇન્ડીયનો માટે નરક સમ છે”

જો મ ખીલ ખીન ગોરા માટે આ ક્ષીતીજ નીચે સાઉથ આફ્રિકા નરક છે તેમજ આને ઇન્ડીયનો માટે પણ છે.” એમ પ્રખ્યાત અર્થશાસ્ત્રી ડો. કુપ્પને આ અટવાડીયે ધી સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડીયન ઓપિનિયન એટમ બોબ કે કોમ્યુનીઝમના બધ વિષે ચર્ચા કરતા નથી, પરંતુ કલર બાર અને ઇલાયદા-પણું કે જે દર રોજ અનુભવાય છે તે વિષે વાતો કરે છે તેઓ દરેક ક્ષેત્રે તેનો સામનો કરે છે કે જે કોડો તેમના જીવનને મોતરી ખાપ છે અને પ્રમતી કરતા શેકે છે. આ કુખમાં આશ્વાસન મળે એવું કાર્પ થોડાક ગોરા મીલનરીઓ, સામાજિક કાર્યકર્તાઓ અને થોડા પ્રભુસત્તાક રાજ્યમાં માનનારાઓ કરે છે.

દીનપર દીન ઉત્ત મરું જીવન ધોરણ, દવા દારૂ અને રહેવાને માટે મોટા મોટા ધરો બાધી આપવામાં આવે તો પણ મનુષ્ય કેવળ શેટી ઉપર રહી શકતો નથી આપવાની ઇચ્છા કરતા આપણુ એ મનુષ્યને વધારે ઉપયોગી છે એમ કહી શકાય છે પણ સ્વમાન જેવી વસ્તુ પણ છે કે જેની માનવને જરૂર છે

ઇન્ડીયનોની ધરોની રથિતી દયાબનક છે એ ખરું, અને જે કાંઈ સુધારો છે તે ગ્રૂપ એરીયા એક્ટના એમ થએલા ધણા ઇન્ડીયનોના ભોગે છે.

આવુજ કેવળથી માટે પણ છે, ત્રમગીની બધી ઇતીહાસમાં જે સૌથી અમરબની વસ્તુ છે કેવળથીની સમવડતા ઇન્ડીયન બાળક માટે ગોરા બાળકની જેમ મળતી નથી, પરંતુ ઇન્ડીયનો પોતે જ હબ્બરો પાઉક (આ ઉપરાંત તેઓ ટેક્સ પણ બરે છે ગોરા બાળક ને પ્રાતિક સરકાર તરફથી બધી કેવળથીની સમવડતા મળે છે) દર વર્ષે ઉધરાવી લાવે છે અને જમીન ખરીદી શાળાઓ બધાવે છે આની અંદર નાટાલ પ્રાતિય સરકાર પચાસ ટકા ગ્રાન્ટ આપે છે ગોરી પ્રભુએ હેલા પચાસ વર્ષમાં પા બાત્ર નેટલો પેસો પણ તેમના માળકોની કેવળથી માટે ગેમ કમી નથી. ઇન્ડીયનો અને ગોરાઓની સરખામણીમાં ઇન્ડીયનોને કેવળથી અગે કમજ વળતર મળતું નથી.

નાટાલની અંદર સરકારી શાળા ૮૮ ટકા ગોરા બાળકો અને ૨૨ ટકા ઇન્ડીયન બાળકોને લઇ છે. આ ખતાવે છે કે ઇન્ડીયનોને દરજ્જાત પેસાની થોષ માટે જ્યુ પડે છે.

અને તે ઉપરાંત ૩,૫૦૦ બાળકો મરે વર્ષ અમાના અમાવે પાછા ફર્યા હતા. ૧૯૨૭થી ૧૯૫૫ સુધીમાં શાળાઓ બધાવવા માટે ઇન્ડીયનો પાસેથી શાળા અગે ૩૦૦,૦૦૦ પાઉક લેવામાં આવ્યા હતાં. ધણી શાળાઓ ઇન્ડીયનોને પેસે આ રીતે બધાય છે, તે આને સરકાર પાસે છે. આ સીવાય ૧૦૦ વર્ષ અહીં વસવાટ કર્યા પછી પણ અને ઇન્ડીયન નેતાઓએ ફરી ફરી માંગણી કરવા છતાં નાટાલ સરકાર ઇન્ડીયન બાળકો માટે દરજ્જાત કેવળથી હજી કરી નથી.

કોઈનો પગપેસારો સહી લેવાશે નહિ

—ગોરાશુ દેશાઇ

આ સાથેના મેત્રીબધી સંબંધના કારણે ભારતની ઉત્તર સરહદ પર લશ્કરી મોટીકારો યુદ્ધવામાં આવ્યા ન હતા અને હિમાલય પ્રદેશનું જોષતા પ્રમાણમાં રક્ષણ કરવામાં આવ્યું ન હતું. પરંતુ ચીનના પમલાથી હવે ભારત સભગ બન્યું છે અને કોઇ પણ સરહદને હવે પુરતા રક્ષણ વમર ની રાખવામાં આવી નથી વડોદરાના બ્યુબીલી બામની મહેર સમામાં બાપજી આપતાં, ભારતના નાજી પ્રધાન શ્રી ગોરાશુ દેસાઈએ આ પ્રમાણે જણાવ્યું હતું.

તેમણે એવી ખાતરી આપી હતી કે, “ભારતના પ્રદેશમાના પત્ર પેસારા ને સહી લેવામાં નહિ આવે.”

શ્રી ગોરાશુએ કહ્યું હતું કે, દેશના ઉલોગો અને ખેતીવાડીના વિકાસ માટે મહત્વાકાંક્ષી ત્રીજી પંચવર્ષીય યોજના ઘડાઈ રહી છે અને તે માટે તો બોલે દરેક પ્રભુને ઉપાડવાનો છે. સરહદના રક્ષણ માટેનો ખર્ચ વધે તેથી કંઈ ત્રીજી યોજનાના લક્ષ્યાંક ને ગેમ આપવો ન જોઈએ વિદેશી સહાય અને લેતો આવકારવામાં આવશે પરંતુ સ્વતંત્રતાના ભોગે નહિ

દિલાખી મુખ્ય રાજ્યના વિભાજન ટાંકણે યુજ્જરાતની સરહદ માટે માલતી આદિલન વિષે જલેબ કરતાં શ્રી ગોરાશુએ જણાવ્યું હતું કે, “હજી પણ કું દિલાખી મુખ્ય રાજ્યમાં મૂર્તુ છુ પરંતુ પ્રખાની ઇચ્છાથી તેનું વિભાજન થઈ રહ્યું છે. આ વિભાજન પરસ્પરની સમજૂતીથી થવું જોઈએ અને તેમાં કમવાસને સમાન રહેવું જોઈએ નહિ મતમેદો આદોલન દારા નહિ પરંતુ મતજી દારા ઉલેવા જોઈએ કામના સમક સારા ખાતર મોશોએ બ્યકિતમત હિતોનો ત્યામ કરવા તઈયાર થવું જોઈએ.”

“ઇન્ડિયન ઓપીનિયન”

(દક્ષિણ આફ્રિકાના ઇન્ડિયન સમાચાર)

(ગાંધીજી)

(મતાંકથી ચાલુ)

જેમ કેમકેમ હાલતને અંગે અને અનુભવ ભેદો ભેદો પરિવર્તનો થયા તેમજ “ઇન્ડિયન ઓપીનિયન” માં પણ અનુ. એ અખબારમાં પ્રથમ જાહેર અખરો લેવામાં આવતી. હાપખાનાને અંગે બહારવટી પરચુરણ હાપવાનું કામ લેવામાં આવતું. જે ભેદો કે જે બંને કામમાં સારામાં સારા માણસોને રોકવા પડતા હતાં. જાહેર અખરો લેવી જ તે પછી કંઈ લેવી અને કંઈ ન લેવી એવો વિચાર કરવામાં હવેશમાં મર્મ સંકટો પેદા થતાં વળી અધિક જાહેર અખર ન લેવાનો વિચાર થાય તે છતાં જાહેર અખર આપનાર કેમકેમ આગેવાન હોય, તેને દુઃખ લગાડવાના ભયથી પણ ન લેવા જોઈ જાહેર અખર લેવાની લાક્ષણ્યમાં ફાલતું પડે. જાહેર અખરો મેળવવામાં અને તેના દામ વસુલ કરવામાં સારા માણસોને વખત લાગ અને પુરામતો કરવી પડે તે નોખું અને સાથે જ પણ વિચાર આવ્યો કે જે હાપુ કમીને અર્થે નહીં પણ મેળવ કેમકેમ લેવાને અર્થે ચાલતું હોય તે તે સેવા અખરદારીથી નહીં થવી જોઈએ, પણ કેમકેમ હવે મળી જાય. અને કેમકેમ ઇચ્છાને ચોખ્ખો પુરાવો તે જોઈ અણામ કે કેમકેમ ઘટતી અખ્યામાં ધરાઈ થઈ તેનું અર્થ ઉપાડી લે.

વળી જેમ પણ વિચારું કે હાપાને સલાવવા સાફ, માસિક અર્થ કાઢવામાં, ચોક્કા વેપારીઓને સેવાલાવન નામે પોતાની જાહેર અખરો આપવા સમજાવવા તેના કરતાં કેમકેમ આમ કરવું હાપુ લેવાની ફરજ સમજાવવી, જે લક્ષ્યાવનાર અને લક્ષ્યાનાર બંને સારા ઠેકાણી બધી સુંદર કેળવણી થઈ પડે? વિચાર થયો અને ટૂંક સમયમાં મુકેશો: પરિણામ એ આવ્યું કે, જે જાહેર અખર વચ્ચેની ભાંજનમાં પડ્યા હતાં તેઓ અખબાર સાફ ખનાવવાની મહેનતમાં યુવામા કેમકેમ તરત સમજાવ મુકે “ઇન્ડિયન ઓપીનિયન”ની માલિકી અને તે સલાવવાની જવાબદારી બંને તેને હસ્તક રહ્યા. અમે બધા કામદારો નિર્ભીત થયા કેમકેમ હાપુ માંગે તે પૂરેપૂરી મહેનત કરી કાઢવા જેટલી જ રિકર અખરો વેદની રહી, અને હરોઈ દોહીને તેનાં ભાંય પકડી “ઇન્ડિયન ઓપીનિયન” લેવાનું કહેતાં થરમ તે નહીં રહ્યાં. જેટલું જ નહીં, પણ તેમ કહેવું એ અમે અખરો મર્મ સમજાવવા હાપુ “ઇન્ડિયન ઓપીનિયન”ના આંતરિક બળ અને સ્વરૂપ પણ ક્યાં અને એ એક મહાકલિત મર્મ પડ્યું, તેની સામાન્ય ધરાઈ ૧૨૦૦-૧૫૦૦ સુધી હતી. તે દિવસે દિવસે વધવા લાગી. તેના ફર વધારવો પડ્યો હતો તેમ છતાં લડાઈને અખરો જેમ સ્વરૂપ પકડ્યું તે વખતે ૩,૫૦૦ નકલો સુધી આકાશ વખા હતાં. “ઇન્ડિયન ઓપીનિયન”નો વાંચક મર્મ વધારેમાં વધારે ૨૦૦૦૦ મણી સહાય તેમાં ૩૦૦૦ ઉપરાંત નકલોનું અપહું એ અલભ્યથી બરેલો ફેલાવો મણી સહાય. કેમકેમ વખતે હાપુ જેટલે સુધી પોતાનું કરી મુક્યું હતું કે જે ધારેલે વખતે તેની નકલો જોડાની સખમમાં ન પહોંચી હોય તે મારી ઉપર દરિયાઈની ધાડ આવેલી જ હોય ઘણે ભાગે રવિવારે સવારે જોડાની સખમમાં પહોંચતું. મને અખર છે કે ઘણા માણસો હાપુ આવે ત્યારે પ્રથમ કેમકેમ પહેલેથી તે કેલે સુધી તેના યુવરાતી ભાગ વાંચી લેવાનું કરે એક જલ્મ વચે અને પાચ પંદર તેને વોટાઈને બેઠા હોય તે સાબળે. આપણે અરબી રહ્યા જેટલે કેલકાક જે હાપુ ભાગમાં પણ ભેટા

બીજી “બાહુ”ની વિચારણા

બાકાઈ. ઇન્ડોનેસિયાના પરદેશ ખાતાના પ્રધાન ડો. સુખાનુડોના સહકારથી ઇન્ડોનેસિયા બીજી એફો ઓપીનિયન પરિવહ માટેના વીચારણા કરી રહી છે. પહેલી એફો-એશીયન પરિવહ અખબાર ૧૯૫૫માં ખાનડું અમુ ઇન્ડોનેસિયા-ખાતે ગળી હતી. ડો. સુખાનુડોએ કહ્યું હાલના ઓપીનિયન અને આફ્રિકાના જે પ્રજો છે તેની ચર્ચો બંધાના લાભ માટે બેમા મળી કરવી જોઈએ. કમોડોવાના વડા પ્રધાન, પ્રી-સ નેરોડોમ સિદાનુકે સુચના કરી કે હોંદુસ્તાન અને ચીન તથા કમોડોવા અને માલદીવ વચ્ચેના સરહદી અખડાની ચર્ચો કરવા માટે બીજી એફો-એશીયન પરિવહ બેલાવવી આ સુચન ઉપર ટીકા કરતાં ડો. સુખાનુડોએ ઉપર સુભવ જણાવ્યું હતું.

જાપખાનાને અંગે પરચુરણ કામ નહીં લેવા વિશે પણ હું લખી ગયો. તે બધું કરવાના કારણો પણ ઘણે ભાગે જાહેર અખરના જેવા જ હતા અને તે બધું કરવાથી બીજા જોઈવ

નારાનો જે વખત મચ્યો તેનો ઉપયોગ હાપખાના મારફતે પુસ્તકો પ્રગટ કરવામાં થયો. અને એ પ્રવૃત્તિમાં મન મેળવવાનો હેતુ ન હતો એમ કેમકેમ જણાતી હતી. અને પુસ્તકો કેળવ હાલતને મદદ ફોલ હાપાતાં હતાં તેથી પુસ્તકોના ઉઠાવ પણ સારી રીતે થવા

લાગ્યો. આમ હાપુ અને હાપ ખાનું બંનેએ હાલતમાં ફાળો ભર્યો અને સત્યાગ્રહની જડ જેમ જેમ કામમાં ખાજતી અછ તેમ તેમ હાપાની અને હાપ ખાનાની, સત્યાગ્રહની દ્રષ્ટિએ નૈતિક પ્રગતી પણ થતી અછ એમ ૨૫૯ રીતે જોઈ શકાઈ હતું.

હવે સંકેતર બંધ કરી પુનઃ ચાલુ કર્યું

એક કુતરાના હવેના ઘણાં અર્થો કલાક માટે સંકેતર બંધ કરી દઈ, હવેનું સંકેતર જોપરેશન કરી એ હવેને કરી ઘણું કરવાનો સંકેત પ્રયોગ અણેચકર વિવાદો મેમોરીયલ ડોલેજમાં કમીનીકલ સર્જનીના પ્રોફેસર ડો. પ્રીનમદાસે તાજેતરમાં કર્યો હતો.

દેવામાં આવ્યું હતું ત્યાર બાદ તેની છાતી ચીરી હવે ખોલવામાં આવ્યું હતું ત્યારબાદ સુપીરીયર અને ઇન્ડી-રીમર વેનાકેવાને બધું કરી હવેને લોભીવું બ્રમણ થભાવી દેવામાં આવ્યું હતું ત્યાર પછી કેમકેમ નસમા ખાસ ઓપધોવું મિશ્રણ આપવામાં આવ્યું હતું. પરિણામે હવેના ધનકારા સંકેતર બંધ પડી ગયા હતા

“જે મોટો ભાગ્ય પર આધાર રાખે છે, તે સૌથી વધારે અકમળ અને પુરુષાર્થ વિહીન બને છે. તે અંધ વિશ્વાસી તે હોય જ છે, તેથી પુરુષાર્થો લેવા છતા પણ તેનું ભાવિ મુશ્કેલી બધું જ હોય છે, અને તેનું માનસ જુમારીના જેવું બને છે. આ બધા ઉપર વિચારો બાદ અમારા ડાનીઓમાંથી કોઈએ કહ્યું હતું કે— ‘પુરુષ-પુરુષાર્થ’ અથવા પ્રયત્ન વિના સિદ્ધિ મળી શકતી નથી થીમાન અને ભુદિ-શાળી લોહો પુરુષાર્થના આધારે જ પોતાના જીવન કમ ચલાવે છે. કારેલા કુ ખી-બોડોના કમનેર દિવને આશ્વાસન આપવા માટે જ ‘દેવ’ની હવેના કરવામાં આવી છે

—કાકા ઠાસેલકર.

આ પછી હવેનું જોરેશન કરવા મા આવ્યું હતું અને હવેનો અદરનો ભાગ સાફ કરવામાં આવ્યો હતો. આ સમય દરમિયાન હવે તદ્દન નિષ્ક્રિય રહ્યું હતું આસોઆસ પણ બધું હતો. મગજની મર્મ પ્રમતી અટકી અછ હતી. કુકમા મરુના જેવી જ રિયતિ હતી ૨૭ મીનીટના અંતે ખીન ઓપધોવું બરેલું ઇનેકશન આપીને હવેને કરી ચાલુ કરવામાં આવ્યું હતું

ત્રણ અઠવાડીયા પહેલા આ ઓપ-રેશન કરવામાં આવ્યું હતું. તે કુતરાને સભામાં દેખાડવામાં આવ્યો હતો.

આ પ્રયોગની વિગતો ઇન્ડિયન મેડીકલ એસોસિએશનની કાનપુરની ચાખાની સભાને સંબોધતા ડો. પ્રીનમદાસે પોતે આપી હતી. તેમણે કહ્યું હતું કે કુતરાના અગતે પ્રથમ ઇનરવેસિયા હોજન યરદના પાણીમાં ટકુ પાડી

હમણા જ આવેલો હિંદનો માલ
જરૂર બંધ આવ્યો

સીધી આવ્યો કરવાથી અમારો માલ મરતો અને રાત્રે હોય છે. ગમે તે બીજા માલ સાથે સરખાવો.

સાડીઓ: આટ્ સીફ્ટ: ૨૧. ૨૫-૦ થી ઉપર, આટ્ સીફ્ટ ૨૧ ૨૭-૧, મનીપુરી ૨૧ ૩૦-૦, ગયરોરી સીફ્ટ ૧૫ ૪-૨૫-૦ ખુબ મોટા પ્રમાણમાં પસંદ માટે આવકારા

બંબડીઓ: પ્હારદીકની ૨૫ બેરંગી ૧૨/૦ મોસ, કાયની ૨૫ બેરંગી ૫/- ૬૩૫ આ ઉપરાંત બીજી મોટી બંબડીઓ પણ છે

કેશ ઓર્ડર સ્વીકાર્યું.

સી. એ. ડી. ઓર્ડર નોંધવતા ૨૫ ટકા ડીપોઝીટ લેવામાં આવશે.

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ
૧૧૬ કવીન સ્ટ્રીટ, હરબન. બોક્સ ૨૧૬૮, ફોન ૨૭૩૪૮/૯.

મધ્યકાલીન યુગનું આફ્રિકા

લેખક : શ્રીયુત પ્રાણશંકર જોશી

(મંથા અઠથી ચાલુ)

હિંદી મહાસાગરના કાઠા પરનો ગોળે દેશ ટાંચાનિકા પણ અરબસ્તાન અને હિંદ જોડે પણ જુનો સંબંધ ધરાવે છે. જર્મનીએ બાંધેલું સુંદર પ્રસિદ્ધ બંદર દારેસલામ (ચાંતિ-નિરંતર) અરબી નામ ધરાવે છે. એક હજાર વર્ષ પૂર્વે અરબોએ આ દેશનો કબજો મેળવ્યો. વારકોમ ગામને પોતાની જળપાત્રા પ્રસન્ને લા અરબ શાસન નિહાળેલું. પોર્ટુગીઝોએ આ પ્રદેશ કબજો કરવા તથા તથા સદી સુધી વ્યર્થ પ્રયાસ કરેલા.

પૂર્વ આફ્રિકાને સામરકોંડા જ હજારો વર્ષથી જાણીતો હતો. પણ તેના આંતરમાનની ખચર બહુ જોડા લોગોને હતી આંતરમાન વિશે પાછળથી જે લખાયું છે તે ગોરા પ્રવાસીઓ કે પ્રવારકોએ લખ્યું છે. મધ્યકાલીન યુગમાં પ્રવાસ ખેડનારાઓ ન્યારે આંતરપ્રદેશમાં પહોંચ્યા સારે લા વિવિધ આદિવાસી પ્રજાઓ રહેતી હતી. કેવળ યુનાનમાં જ તેમના સમાજે કષ્ટક પ્રતિ સાધી હતી અરબ લોગોનું શાસન કેવળ સામરકોંડા પર જ હતું આંતરપ્રદેશમાં અરબો કેવળ દાંધીદાંત કે યુનાન ખરીદવા જતા લાક્ષણિક પૂર્વ આફ્રિકાવાસી દેશી પ્રજા ખેડુત છે એ પ્રજાના લોગો ટોર ચારતા અને પોતાની ઠોલતનું માપ ટોરની સખ્યા પરથી કાઢતા એમના ડેટલાક જરવાડ હતા અને ના ચારે હોય લા ટોર સાથે હરના તેમના ઘર એટલે જુ પડા. તેઓ કા તે ચામડા પહેરતા અથવા તેા નામ હરતા.

પૂર્વ આફ્રિકાના ગોળ પ્રદેશ મોઝામ્બીક વિશે મધ્યકાલીન યુગ પૂરતી સામગ્રી મળતી નથી. પણ ઇતિહાસકારો એટલું તો કહે છે કે વાસ્કોડા ગામાને મોઝામ્બીકમાં હોંદના નાવિકોનો પરિચય થયેલો તેમણે જ તેને બારનેનો જળમાત્ર ખતાવેલો. હોંદી નાવિકોને કેપની જુદિરનો જળમાત્ર જાણીતો હતો. અહીંથી તેઓ આટલાટિક મહાસાગરમાં પ્રવેશ કરતા અને ઊંચ અમેરીકા સુધી પહોંચતા.

પૂર્વ આફ્રિકાની કાળી પ્રજામાં સંસ્કૃતિવિકાસ જોડો. જોવામાં આવે છે પણ પશ્ચિમ આફ્રિકાના કાળા લોગોને ઇતિહાસકારોએ ખોરવ આપે છે. જેવો જ ગિનીના અખાતને હરને પશ્ચિમ સામરકોંડા મધ્યકાલીન યુગમાં સંસ્કૃતિ ના અભવ વિકાસ માટે પ્રસિદ્ધ હતો. આ પ્રદેશન વિદાન જર્મન સંશોધક ડોનાનવસ "એટલ-ટીસ"-એટલે-ટીક

મહાસાગરનું સર્જન"-એવું નામ આપ્યું છે. અહીંયાં જ આફ્રિકાનું એક લાક્ષણિક રાજ્ય વિકસ્યું હતું એ ડેટલું જુનું હતું એની કોઈને ખબર નહોતી ઓહમી સદીની કેવળ પ્રણાલિકા જો અને ઇંતકયાઓ, પદરમી અને સોળમી સદીના વિશાલપાત્ર પરંતુ છુટાછવાયા અહેવાલો અને સત્તરમી સદી પછીનો પ્રમાણુત ઇતિહાસ આને આપણી પાસે છે.

ઈ સ પૂર્વે ૬૦૦ વર્ષે શીનીસિયન લોગો અને સો વર્ષ પછી કથિંજીયન લોગો આફ્રિકાને પશ્ચિમ સામરકોંડે વેપાર ખેડતા હતા પ્રાચીનયથી આ પ્રદેશમાં આફ્રિકન હબસીઓ રહેતા. તેઓ ખેતી, કુબારકામ, જોનારોનો કુબર, મત્સ્યકોમ, ચિત્રકામ વગેરે કરતા કલાકામ વજુટકામ અને સુંદર કોતરકામ યુગ વિવિધ આકૃતિઓ અને તત્ત્વવાલો ખતાવવામાં આવતા.

જોશ કોરટ એટલે કે ધાનાનો મથરની બુતકાળ ડો. કુમારે ૧૯૫૨ ના માર્ચમાં પોતાની ધારાસભામાં આઝાદીને દરખ યુકતી વેળા એક વક્તવપૂર્ણ પ્રવચન દારા ગ્યુ કરેલો તેમણે કહ્યું હતું કે "ઇસુ યુગના પછા પ્રાચીન જમાનામાં ન્યારે ઇજાપાની પ્રતિભા પ્રકાશમાં આવી નહોતી, ન્યારે તે રાષ્ટ્ર પણ નહોતું બન્યું સારે અમારા પૂર્વજોએ મહાન સામાન્ય રમ્યું હતું આ સામાન્ય અધિવારમી સદીમાં યુર લોગોના આક્રમણ પછી અરબ પાગ્યુ હતું. પોતાના વિકાસની આ ભવ્ય પળે આ સામાન્ય ટીખકટ થી બપાડો સુધી, ઠેક આટલાન્ટિક મહાસાગર સુધી પથરાયુ હતું આ સામાન્યમાં ધારાચાઓએ અને વિદાને તે પદમાન યુગ લોગો મલમલ, રેશમ, સૂતર અને ઇનનાં કપડાં પહેરતા."

ઇ. સ. ૧૮૬૭માં બ્રીટીશ સરકારે પશ્ચિમ આફ્રિકા કબજો કર્યું સારે દાંધીદાંતનું કોતરકામ અને કલાની અનુપમ કૃતિરપ હનસી સીએની આકૃતિ વગેરે અનેક વસ્તુઓ મળી આવી હતી તંત્રવાલમાં અને તખલા મા હબસી લોગોની સુંદર સંગીતકલા દર્શન આપતી પશ્ચિમ આફ્રિકાની સંગીતકલાની અસર આને અમેરીકન સંગીત પર પડી છે આ યુગમાં હબસીઓ કેળનાં કમળા પાડડાંમાંથી મખમલ અને રેશમ બન વના ઉપરાંત તાબાના ખબર, આક્રમક તીરકામાં અને જળપાત્રા ખતાવતા.

આ બધે ઉલોમ આફ્રિકનોની ધાર્મિક વિચારધારા ઉપર ખીલ્યો હતો તર, ટહો અને પશુઓના આત્માનું પૂજન, પરી અને રાક્ષસોમાં માન્યતા વગેરેનું પ્રતિબંધ આ કલામાં પડ્યું. લાની શિલ્પકળા 'હવામાન, સંસ્કૃતિ અને ભૌગોલિક રચનાને અનુ-લક્ષીને વિકાસ પામી હતી. ટોગોલેન્ડ ના નરેશનો મહેલ આને ખંડેર જેવો છે. પણ એક કાલે તેમાં જે હજાર થી વધારે માણસો રહેતાં હતાં સેનિઆલનાં માર્ગો રવચ્છતા અને સોનદ્યને બાસ આપતાં

'રાજકીય દષ્ટિએ અભ્યાસ કરતા પશ્ચિમ આફ્રિકાના ડેટલાક રાજ્યો બારે પ્રમતિથીલ હતા એમાં મોસ્ચી રાજ્યોનો સમાવેશ યદ યદ દરેક રાજ્ય નાના નાનાં રાજ્યોનાં સંમલોપતન જેવું હતું. અરબ લેખકો કહે છે કે ધાના, ડીએરા, ગેઓ, કમાસી, મોની, યે-ડીનો વગેરે તેા જાણીતા રાજ્યો હતા. આ રાજ્યદારી સંરચાઓ પર ઇલામની અને અન્ય સારકૃતિક પ્રવાહોની અસર કદાચ પહોંચી હોય પણ આ સંશોધકો કહે છે કે તેમનાં મૂળ સ્પષ્ટ રીતે રચાવિક હતાં.

મોસ્ચીના-રાજકીયસો સામાન્યવાદી ન હતા મોસ્ચીની સંસ્કૃતિ મૌલિક દષ્ટિએ સર્વાંશે હબસી હતી ઇલામ ના પ્રવેશ સામે તે 'કુમ' સમું ખડું હતું. બેનિનનું રાજ્ય પશ્ચિમ આફ્રિકા માં કદાચ સાથી જુનું મજાપ તેની ઇતિહાસકથા ઇ. સ. ૮૮૦થી ચર થાય છે. પંદરમી સદીમાં પોર્ટુગીઝોએ બેનિનમાં ગુલામ વગેરેનો વેપાર કરેલો. ડેહોમી રાજ્ય સોળમી સદી પહેલાંનું છે લાના 'લોગો ખેડુતો અને કારીગર હતા ગુલામી યુગમાં તેઓ આકૃતિયા બન્યા. પશ્ચિમ આફ્રિકાની "અચાન્ટ" નામે ખીજ પ્રજાએ કાનિત કરાવેલી ઇ. સ. ૧૮૦૦થી ૧૮૭૫ સુધીમાં તેમણે ઇજાડ સામે ઇ યુદ્ધો મેળ્યા હતા.

પશ્ચિમ આફ્રિકાની મરકુતિનો તુલનાત્મક અભ્યાસ કરી સુંદર સાહિલ રચ્યું કરનાર મી આને ડો એક યમકાવનારા નિર્ણય પર આવે છે કે "આખા જે મધ્યકાલીન યુગમાં પશ્ચિમ આફ્રિકામાં યુરોપથી પણ વિશેષ વ્યવસ્થિત રાજકીય અને સામાજિક બંધારણ હતું વળી લાં આંતરિક સંમકન વધારે, હતું પશ્ચિમ આફ્રિકા, નિચક, વિગાનના સામાજિક લાભોથી સુપરિચિત હતું.

એ પ્રદેશમાં યુરલીને 'ઇલાહી ઇલાહી'ના પોહાર કરતા 'પહેંચ્યા,

સારે ધાનાના હબસી રાજ્યના સંપર્કમાં આવેલા. લાં અટલક સોનું નીકળતું અને 'નિકાસ' થતું. ૨૩૦૦ વર્ષ પૂર્વે એલેક્ઝેન્ડર ઉપર લખખમ પોહોસો રાજ્ય રાજ્ય કરી ગયા. અધિવારમી સદીમાં ધાના પશ્ચિમ આફ્રિકાનું યુગ્ય રાજ્ય હતું. તેમાં હબસી તથા ઇસ્લામીઓ માટે વસવાટના લતા અલખ અલખ હતા પથરની અને લાકડાની ઇતોરતો હતી. દેશ સમૃદ્ધિથી ઇલખલતો હતો. કાચથી અને સુંદર કોતરકામથી રાજ્ય મહેલ યજ્ઞકાટ કરતો.

ધાનાની આસપાસ ડેટલાક કાળાં રાજ્યો-ટુકાઉ, સિલા અને મસીના-હતાં. લાં હબસીઓમાં સેમીટીક રક્ત બળ્યું હતું. પ્રજા ખેડુત અને બરવાડ જેવી હતી. એ પછી તેા ધાનાએ ધણી ચલતીપડતી જ્ઞેષ. વિવિધ પ્રજાઓએ તેને ઇલ્ય અને ખોડુ. આ રથેલ એટલું કહેવું યોગ્ય લેખાશે 'કે આફ્રિકામાં ન્યારે આ દેશી રાજ્યો વિકસી રેલા હતાં સારે યુરોપ અધકાર યુગમાંથી પ્રકાશ યુગમાં પ્રવેશ કરી રહ્યું હતું

આ યુગમાં પશ્ચિમ આફ્રિકાનું મેલે રાજ્ય સામાન્ય બન્યું હતું ઇ. સ. ૧૩૫૨ના કાળના એ સામાન્યનું વર્ણન કરતા ઇબન ખટુટા કહે છે કે "પ્રજાનો પોવાક સુંદર મિસરી કાપડ નો છે. સીઓમાં અભવ સોનદ્ય બધું છે. પુરષો કરતા સીઓ વધારે સન્માન મેળવે છે. લોકોમાં રેખાવ નથી કાઢ પણ માણસ બાપનો વચળ હોવાનો દાવો નથી કરતો પણ મામાનો વચળ હોવાનું કહે છે. પોતાની દીકરીના દીકરાઓ વારસદાર બને છે-પોતાના દીકરાઓ નહિ. આવી રિયતિ હોંદના મલખાર સિવાય મે, કયા ૫ નિહાળી નથી. પણ મલખારી લોગો તેા નસારા-Hehlanak-કહેવાય, ન્યારે આ લોગો તેા નમાજ પઢનારા, ઇરિયતને, કરાને શરીરને માતનારા પાહા યુરલીને છે"

(અધર)

કેળવણી ખાતું ચાલક વેલ્દેરેનું કામ ઉપાડી લે છે

ન્યુ દીલ્હી. હોંદુરયાનની સરકારે નકકી કર્યું છે કે, બાળકોની આનાદી ના પ્રશ્નો દલે પછી યુનીયન મીનીસ્ટરી ઓફ એજ્યુકેશનના વહીવટ નીચે યુકારી. જેથી ખીજ મંડળો જે બાળકોની આખાદીનું કાપ કરતા હોય તેમને તે મદદ કરતાં યદ પડે બાળકોની આખાદીનું કાપ દાલમાં ડેટલાક યુનીયન મીનીસ્ટરીસ જેમકે મીનીસ્ટરી ઓફ ડેપ્યુનીટી ડેવેલપમેન્ટ, હોમ એફેર અને એજ્યુકેશન કરે છે.

સ્વતંત્રતાના સવાલ પર કુટ

લોક રાજ્ય અને કોમી એકતા

લેખક : કેનેથ બ્રેડલી (કામરેક્ટર એફ ડી કોમનવેલ્થ ઈન્સ્ટીટ્યુટ)

કોમનવેલ્થના દરેક દેશોમાં જુદી જુદી ભતના અને વિવિધ ધર્મો રહે છે, અને અનુભવ આપણને કહે છે કે સૌથી અધરા પ્રશ્ન એ નવા દેશો સામે એ છે કે સંપૂર્ણ એકતા કેળવવી એથી એક રાષ્ટ્ર તરીકે ઉભા રહી શકે અને સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરી પછી એને ભળવી શકે ઇસ્ટ આફ્રિકાની અંદર આ પ્રશ્ન આ રીતે અધરા લાગે છે, પરંતુ ને ઇસ્ટ આફ્રિકાની દરેક કોમ વચ્ચે પ્રાંતોમાં એકતા ભળવે અથવા તે એમ કરવાની ઉચ્ચેદ દેખાડે તો, લોક રાજ્ય અવતા વાર નહિ લાગે.

ટેન્સા થોડા માસથી ટામાનીકામાં તેના ચિન્હો દેખા રહ્યા છે. ત્યાં અંતર ભતિય સંબંધ હમેશા સારો હતો યુરોપીયન એશિયન અને આફ્રિકન યુલ્સદીઓ ભતિ ભતિઓ વચ્ચે સારો સંબંધ રહે અને એક રાષ્ટ્ર બંધાવ તે માટે વર્ષોથી સાથે કામ કરી રહ્યા છે

ખાસ કરીને ટામાનીકા બાગ્યશારી છે કે તેને મી. જુલીયસ ન્યેરેરે નેવા નેતા તેમના આફ્રિકન રાષ્ટ્રીય ચળવળ માટે મળ્યા છે. એઓ એટલો બધો સહકાર એમના લોકોને કેળવવી શક્યા છે, અને એશીયનો તથા યુરોપીયનો ઉપર પ્રભાવ પાડ્યો છે અને તેઓની સહાયથી તેઓ કેળવવી શક્યા છે એવું કારણ તેમની મામણી તેઓએ ભેવડી કરી. આફ્રિકન રાજદારી સત્તાની પ્રમતિમાન કલ્પના અને ઉચ્ચત શક્તિ પીછ ભતિઓને પુરેપુરો સહકારને આવકાર તેમજ ઇચ્છા; અને દેશના ભાવિ માટે દખાણુ પુર્વક બધા ટાંગાનીકોએ ભતિએક રાખ્યા વમર ખભેખભા ભેળવી કામ કરવું. એની ધોવણા છે

કુબ્કર પ્રશ્ન

કમલાએ કેનીયાની એકતાને પ્રશ્ન કુબ્કર છે. ત્યાં યુરોપીયનો ૧૫૦૦૦; હીંદી, પાકીસ્તાની અને ગોવાનીક ૧,૬૫,૦૦૦; આરબ ૩૬,૦૦૦, નાની

સોમાલી ભતિ અને આફ્રિકન ૬૦,૦૦૦૦૦, ને ૮૭ ડોળાઓ વચ્ચે વહેંચાય ચુક્યા છે અને ને ૩૫ જુદી ભાષાઓ બોલે છે, અને એકામાં એકા એ જુદી જ કોમના છે

રાષ્ટ્રીયતાના દેલાવા છતાં આફ્રિકનો વચ્ચે એકતા નથી અને યુરોપીયનો માટે પશુ એમજ કહી શકાય આના પરીણામે યુલ્સદીઓ અનુયાયીઓ વધારવા નેમ યત્ન વધારે તેમ નવા મંડોળો થાય અને વ્યાસપીકો પ્રેરણા વિશ્વા ધણીવાર બદલાયા કરે છે વિશાળ દ્રષ્ટિએ નેતા દાલ એવા ત્રણ ભાગે પાડી શકાય

સૌથી મોટો અને આશા બધો પક્ષ વચ્ચેમાં છે, ન્યા મી માયકલ બ્લેન્ડન યુરોપીયનોની બદમતી, અને કેનીયા નેશનલ પાર્ટી, સાથે આફ્રિકનો ની નેતાગીરી નીચે એશીયનો અને આફ્રિકનોને સહકારના બધેયથી ઇન્દિત માર્ગે, લઈ જાય છે, ને ટામાનીકાના મી ન્યેરેરે લીધો છે તેનાથી કહક જુદો છે

આફ્રિકન નેશનાલીસ્ટના નેતા મી થોમસ મ્બોયાને, આતર ભતિય સહકાર ભેદવો નથી, પરંતુ આફ્રિકન સર્વોપરી સત્તા ભેદવે છે અને લીધે આફ્રિકન ભતિને એક ભાગ હમેશા કેલેનીયન એશીસ પાસે સંરક્ષણ માગે છે, અને સ્વતંત્રતાની

કોષ પશુ વાતમાં માયુ' મારવા અંમતા નથી. હમણાના થોડા વર્ષોમાં યુક્તિ ઇચ્છનારા ધણા જ પ્રમતિ કરી ચુક્યા છે. યુલ્સદીઓને એમ હોવા છતા વિશ્વાસ અને એકતા બધી કોમો વચ્ચે સ્થાપવાની પૂર્ણ તક છે

આ સત્ય હકીકત લાઓ પુરેપો અને એઓ તથા ઉદામવાદી પક્ષો વિગેરે પર કેનીયામાં લોકરાજ્ય સ્થાપવું અને એક રાષ્ટ્ર બનાવવું છે તેની પછાત જુમીકા છે.

પ્રધાન સુરકેલી

યુમાન્ડા પશુ એકતા સ્થાપવા માટે ભાષ્ય-પીડે છે, પરંતુ જુદી રીતે યુમાન્ડાની અંદર ધણા જ એકા

યુરોપીયનો અને ડુએશીયનો છે, અને એથી એને આફ્રિકન સ્ટેટ બનાવવાના યત્ન થઈ રહ્યા છે. મુખ્ય સુરકેલી યુમાન્ડા ને સૌથી આમળ પડતો પ્રાંત અને ૧-૫ લાખની વસ્તી વાળો છે, એને એ નેહી દેવામાં આવે, તો એની કોમિત ઘટી ચારથી એક થઈ જશે.

તેમને ડર છે કે પુરેપુર્ક લોકરાજ્ય આવે તો એમના રીતરિવાજ અને એમનું ચોતાનું રાજ્ય ચાલી નશે. કેટલાકને યુમાન્ડા ઉપર ખીજ ચડે છે અને ખીજ યુલ્સદીઓ અંગ્રેજ સરકારને દોષ ઇષ રહ્યા છે કે અમારી પ્રમતિની આડે તેઓ આવે છે. નેમ કેળવણી પધતી જાય છે તેમ લોકોમાં ભયભીતિ આવતી જાય છે, અને એમના કમડા ધુલાતા જાય છે; સાથે સાથે એકતાની ધમક જાગે છે

સર પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસની જીવન ઝરમર

સર પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસ મૂળ વતની સુરતના પશુ તેમના વડીલો એ વેપાર જાગે યુકકામ મુખ્યમાં ખસેડ્યો. જાને તેઓ મોદ વાણીયા છે તેમના પિતા ઠાકોરદાસ સોલીસીટર હતા. તેઓ ઉદાર અને વિશાળ દ્રષ્ટિબીંદુ ધરાવતા ૧૮૭૮ મે ૩૦મીના પુરુષોત્તમદાસનો જન્મ મુખ્યમાં થયો હતો

પુરુષોત્તમદાસને એકજ કાકા હતા અને કાકાને ત્યા એક પુત્ર હતો પશુ તે પુત્ર અને તેની મા ધર પડવાથી

ને ઢિકરીઓ તથા ભાઈની એક ઢિકરી ને ત્રણેને દસ દસ હજાર આપતા મળ્યા હતા

બાળવયમાં રમત અમતમાં તેમને પક્ષો શોખ હતો તેમજ બાળ સુલભ તોફાન અને અટક માળા કરવાની પશુ રુચિ હતી. આ કારણે શાળામાં લાવવા લઈ જવા માટે નોકર રાખવો પડતો એશીસ્ટન હાય સ્કુલમાં ઘણું કડક સીરત અને સોલીનું સાત્તાન્ય હતું અને લા શિક્ષણને સૌથી વધુ મહત્વ આપવું એ શાળામાં તેમને

સુરતમાં તાજેતરમાં ઇંગ્લીશરંગી કોલેજ માટે જે વિશાળ સંખ્યાવત કરી છે. અને એવી સખ્યાવતો જેઓએ ધણી કરી છે તેમની ટુંકી જીવનની રૂપ રેખા 'પ્રતાપ'માંથી અચે આપી એ છીએ.—તંત્રી.

તેની નીચે દટાઈ ગયા હતા. આથી પુરુષોત્તમદાસના જન્મથી ધરમાં બધાને ધણે હર્ષ થયો હતો. પશુ તેમના વિધવા દાદીમાને તો આ જ્ઞાન હ જનક સમાચારે દસવાનો ઢિરેરીયા થયો. હરયાજ કરે કેમ તે હાર્ય દાકતરો પશુ રોજી ન શક્યા અ તે વળતા આષાતની રીત અજમાવવા દાકતરે યુરસામાં કહ્યું કે, તમે યુ હરયા કરો છો, બાળકતો જન્મી મરણ પામ્યું છે., આની અસર સારી થઈ.

પુરુષોત્તમદાસની બાળવયેજ તેમના પિતા ગુજરી ગયા અને તેમને ઉછેર કાકા વિજયજીભાઈદાસને શિર આપ્યો. ચાર વર્ષે પિતાને ગુમાવ્યા અને ટુક અમમ બાદ માતા ગુજરી ગયા. પશુ કાકા કાકીના પ્રેમમાં તેઓ ખુબ સારી રીતે ઉછર્યા. પિતાએ કંઈ ૪૦૦૦નો વારસો આપ્યો હતો. અને

બેસાડ્યા હતા. 'શાળા તથા કોલેજમાં તેઓ સામાન્ય કક્ષા ધરાવતા.

કોલેજમાં કંઈ શિક્ષણમાં તેઓ ખ્યાન આપી શકતા નહી રમત અમત અને હદારની ખીજ પ્રવૃત્તિઓ તેમને આકર્ષતી તે હરયાનજ એઓને પ્રશ્નમાર માટે કોલેજમાં પ્રવેશ મળ્યો હતો. ટેનીસ કીકેટમાં તેઓ ખુબ રસ લેતા. ઇન્ટરમાં તેઓ નાપાસ થયા. (અધુરું)

યુકકીપીએ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટર માટે મળો :

આર. વીક્રલ
૧૨ બાઈલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, ફોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેદાનીઅબાદ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

ચા. બો. ૫૩૬૦

ટેલીફોન ૩૩-૫૬૨૦

ટેલીગ્રાફ એડરેસ : "ભગતકો"

ભગત બ્રધર્સ (પ્રો) લી.

૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
બે હા ની સ બ ં.

હોલસેલ અને રીટરેઈલ મર્ચન્ટ અને ઇમ્પોર્ટર્સ

ખાસ કરીને હમરે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ ઘોસરી, દેશી ભાષામાં નાંખવાના ભત ભતના તેલો-અતરો, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્થના અને એકધુમીન્યમના વાસણો-કાચ અને ગ્લાસટીકની બંધીઓ-કેરમબોર્ડ અને સ્ટાઈલર તથા ખીજ અનેક દેશી ચીજે ધીક્રાયત બાવથી મળશે.

આજની નારીએ ખુરશી પર અને ઘંટી પર બેસવાની કુશળતા પ્રાપ્ત કરવી ઘટે

ગૃહવિજ્ઞાન પ્રદર્શનનું ઉદ્ઘાટન કરતાં ડૉ. લીલાબેન શાહની સુરતની સ્ત્રીઓને ચીમકી

જ્યારે માળક માતાના ઉદરમાં હોય છે. ત્યારે એ સુરક્ષિત હોય છે, હોસ્પિટલમાં જન્મનારા માળકને તેની માતાથી અલગ રાખવામાં આવે છે, ત્યારે એની દયાને કોઈ નિર્ભય જન્મકાળ આપણી ધાય એવી બની રહે છે, એની જ અસર એના બાલિ જીવન પર પડે છે. પરિણામ અને પુષ્ટિની સંસ્કૃતિને આપણે સમજવું સાધવાનો છે. આજે માતા માળકને પોતાનું કુલ આપતી નથી, એમાં પોતાનું 'શ્રીમર' ટકાવી રાખવાની, પોતાની 'ફરીમર' નહીં ખત્રાડવાની, ભાવના કામ કરતી હોય છે, પણ મારે એ જણાવવું જોઈએ કે માળકને યેતા એ સોથી મોટો અન્યાય છે.

પોષણ આરોગ્ય બધા જ તરફથી માળકને માતાના કુલમાંથી મળી રહે

છે. માળકની જરૂરિયાત કુદરત પહોંચી સંતોષે છે. માતાની પછી, દાખલા તરીકે કુલમાં જોઈતા ડેવિલપ્મન તરફથી માતા ન પૂરા પાડી શકે તો એના દાતમાંથી પણ એ એવી લે છે અને માળકને ખોલે છે, એટલે માળકને માતાની કુલ સાથે એના પોષણ માટે માતાની કુલની પણ એટલી જ જરૂર રહે છે.

મધ કાલે રાત્રિવારે સાંજે એનેના રમજીવનમાં અખિલ દીર્ઘ મહિલા પરિપદ તરફથી માળકેલા ગૃહવિજ્ઞાન પ્રદર્શનનું ઉદ્ઘાટન કરતાં ઉપર મુજબ જણાવ્યું હતું.

જરૂરિયાતમાં શ્રી કુશળતા પરિપદ, પ્રદર્શનનો હેતુ સમજાવી ડૉ. લીલાબેન શાહનો પરિચય આપ્યો હતો. એ પછી શ્રી કમળાબેન દેસાઈએ પ્રદર્શનની યોજનાનો સમજાવ્યો હતો.

ડૉ. લીલાબેન શાહે બહેનો માટે ગૃહવિજ્ઞાનની તાલીમ લેવાની જરૂરિયાતનો ઉલ્લેખ કરતાં આજની બદલાયેલી પરિસ્થિતિનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. આજે આપણે રોજિંદા યુગમાં જીવે છીએ એટલે માળકોના ઉછેરની શુભકાલીન પદ્ધતિ અને આજની પદ્ધતિમાં રહેલા અંતરનો ઉલ્લેખ કરી એમણે કહ્યું કે તમે અને હું આપણે જુલકાળમાં ઉછર્યાં ત્યારેના જમાનો માળક એ કુદમનું એક અંગ છે, એવી ભાવના સાથે માળકોના ઉછેર કરવાનો જમાનો હતો, આજે તો માળકનું પણ પોતાનું એક અલગ વ્યક્તિત્વ છે, એણે બલિષ્ઠ મા માનસિક-સારીરિક વિકાસ સાધવાનો છે, એ આતરરાષ્ટ્રીય જાતની એક વ્યક્તિ બની રહેવાનો છે, એવી ભાવના સાથે એના ઉછેર થવો જોઈએ. આજે આપણા પડોશી દીર્ઘ, યુક્ત

માન, ખ્રિસ્તી કે પરદેશી ડોહપણ હોય શકે છે. આપણા સમાજમાં જન્મવાતા નાટક સિનેમાની છાપ પણ આપણા પર, આપણા નાટકો પર પડે છે એટલે આપણે હવે 'હોમોલોનિયમ ગ્રુપ'ને બદલે 'હેટોલોનિયમ' ગ્રુપની ભાવના સાથે આપણા જીવનનું વ્યવસ્થા કરવાનું હોવાથી એની વ્યવસ્થિત તાલીમ લેવા માટે ગૃહવિજ્ઞાન મહત્ત્વનો ધિરસો બનવો છે.

શ્રી લીલાબેને કહ્યું કે માળકને માતાની કુલની પ્રુખ જરૂર રહે છે એટલે કમમાં કમ ત્રણ વર્ષ સુધી તો માળકને એની માતાથી વિપ્લુક ન

પાડવું જોઈએ, પછી બલે એ માતા માંડી હોય, જ્યારે માળક માતાની કુલ અનુભવી રહ્યું હોય છે, ત્યારે એ પોતાની જાતને સંપૂર્ણ સુરક્ષિત માને છે, એને માટે બહેનોએ બાઇઓ સાથે ફરીકાષ્ટમાં ઉતરવાની જરૂર નથી.

ગૃહવિજ્ઞાન માટે પૌષ્ટિક તરવો, અમોલ્ય ખોરાક, ખોરાકની વિવિધતા, વિવેરનો ઉલ્લેખ કરીને કહ્યું કે બહેનો એ એકલી માતા કે પત્ની જ નહીં, પરંતુ એક સાથી તરીકે એક કુશળ અર્થશાસ્ત્રી તરીકે એક શિક્ષક તરીકે પોતાની જવાબદારી અદા કરવાની તકવારી રાખવી જોઈએ, એણે ખુરશી પર અને ઘંટી પર બેસવાની તકવારી પણ રાખવી જોઈએ.

કાલીદાસ હિંદના હૃદયનો એક ભાગ છે

ઉત્તરેનમાં કવી કાલીદાસ જન્મ્યાની જન્મવૃષ્ટિ વખતે પંડીત નરેન્દ્રજી જણાવ્યું છે "હિમાલયની નેમ કવી કાલીદાસ હિંદના હૃદયનો એક ભાગ છે" વધુમાં એમને ઉમેર્યું કે, "સંસ્કૃત ભાષા સાહિત્ય અને ધર્મનો ખાળનો છે."

વધુમાં તેમણે ઉમેર્યું કે; "સ્વતંત્રતાએ આપણી આંખ અને કાન ક્ષમાપા છે અને જ્યારે તે ઉપડે છે ત્યારે માનવી જુલકાળ તરફ અને ભાવી તરફ નીકળે છે. કારણ જુલકાળ સાથે સુશંખિત યુદ્ધ શકે એવી રીતે આપણે આપણા વિચારો પટ્ટી ભાવી ધડક જોઈએ."

મહાકવી કાલીદાસને અંબલી અર્પતા પંડીતજી એ કહ્યું, વિલા અને ગાન માં તેઓ ધણે જુઓ પડેલા હતાં કે જ્યાં કોઈક જ જોડે લેવા પડેલાં થયે

"હિંદની ડેટલીક મહાનતા છે તેમાં સંસ્કૃત ભાષા અમરચાન ધરાવે છે. તેમાં ગાનનો ખળનો ભર્યો છે. કાલીદાસના પ્રયોગો બહેણુ વાચન ફક્ત ગાનમાજ વધારો નથી કરવું પણ ભાષાની પણ સમૃદ્ધિ કરે છે.

"આજે કુનીયાના ખીલ જાગોચર હિમાલય વિશે ધણું જોલાય છે પણ હિંદના ભોળા માટે હિમાલય ધણા પુરાણ કાળથી મહત્ત્વ ધરાવતો હતો. તેમજ કવી કાલીદાસ પણ ધણું મહત્ત્વનું સ્થાન હિંદમાં ધરાવે છે. તેમની મહાનતા ખતાવનાર આ એક સુચક છે.

"હિંદ આજાદ થયું પછી ભોળા જુલકાળની હિંદની મહત્તા અને જાહો-જલાલી તરફ નિકળે અને આવા મહાન કવીને માઠ કરે એ જરૂરી છે પણ એટલું જ જરૂરી છે કે આપણે આપણું ભાવી ધડકા તરફ પણ ધ્યાન આપવું જોઈએ. ફક્ત જુલકાળની મહાનતાને વાગોળ્યા કરવી બસ નથી. આથી આપણે હિંદના જુલકાળ અને જવીષ્ય કાળ વચ્ચે સમતુલા જાળવવી જોઈએ. આપણા યુગનો વિચાર કરતા આપણે આપણા ભાવીનો તેથી વિચાર કરવો જરૂરી છે.

સંસ્કૃત ભાષાની સમૃદ્ધિ આજે તો નાથ પામી છે. ભાષા એ જનતાના હૃદયની આરસી છે. ઇંગ્લીશ મહાન કવી મોસ્ટને કહ્યું છે કે; "દેશનું સાહિત્ય વાંચી દેસવાસી કેવા છે તે જાણી શકાય છે."

હિંદુસ્થાનની આગગાડીના એજીનની માંગણી

થાઇલેન્ડ અને બર્માએ હિંદી આગગાડીઓ અને ડબ્બાઓ વિષે માહિતીકે હિંદ પાસે માગી છે પરંતુ રેલવેના ડેપુટી પ્રધાન શ્રી શાહનવાજ ખાનના કહેવા મુજબ એ માહિતીઓ ડોહપણ પેટી તરફથી નથી કરવામાં આવી એમને કહ્યું કે આ માહિતી નિકાસ માટે ફરેક પ્રયત્ન થઈ રહ્યા છે. રેલવે મીનીસ્ટરની પ્રતિનિધિઓ દક્ષિણ-પૂર્વ એશીયાના દેશોમાં આ માહિત માટે જયા હતા, અને પરદેશના હિંદી પ્રતિનિધિ મંડળને ધણું મદદ કરવા મામણી કરી છે.

રેલવે પ્રધાન, શ્રી જમજીવન રામે કહ્યું છે કે થાઇલેન્ડ અને બર્મા સાથે જીવણી ખમરો મારેના પત્રવ્યવહાર માહુ છે.

શ્રી જમજીવન રામે એક સવાસના જવાબમાં કહ્યું કે હિંમત અને માહિતી જતાવટ એજીની જાન્ય શાહલેન્ડ અને બર્મા સાથેના વાપારનો પ્રશ્ન નથી માહિતી જતાવટના સુલખમાં હિંદુસ્તાન ખીલથી ઉતરવું નથી હિંમત અંબધ તો પ્રશ્ન હોજન ન થયે કારણ પરદેશી અંમણીને પરીણામે કામદારો વધુ નીમવા પડશે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

નવ જનતા નાવજન, રેલવે તેમજ સુવરાલ કાપડ, સીએ જાળો અને પુરો માટે શ્રેષ્ઠ નવતા જીવન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન-સ અને બધાંઓ માટે-શુદ્ધિ, બીન્સ, બ્લેન્ડેડ, શોલ્સ; નેપાઈન્સ વિવેર.

ફરેક જનતા માલ માટે તપાસ કરવા બહામજી.
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેંગાલોર-૧૫૪૯.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ બેંગાલોર ૧૫૪૯.

સાલ્કાર સ્વીકાર :
નામર ગાલા, ટ્રીટરીયા પા. ૧-૧૨-૬
શાંતીબેન રામભાલ, જો'બર્મ, ૧૦-૦

વિભાજન થવાનું જ છે બદવાસ્થળી

ન જગાવીએ :— મોરારજીની સલાહ

આજનું સુખદ રાજ્ય ગુજરાત અને મહારાષ્ટ્ર બેઉને માટે કાયદાકારક, ઉપકારક છે અને એમાં જ બેઉનું બહુ છે. વિભાજન બંનેને નુકસાનકર્તા છે એ મારા વિચારો આને બદલાયા નથી. મારો આ મત મં આપેલો પછી આ કોઈ સિદ્ધાંતની વાત નથી. કઈ જાતની રચનાથી હાંપદો છે અને નુકસાન છે એ વાત છે. સત્ય અને અસત્યની વાત હોય તો અસત્ય વાત સ્વીકારવી ન જોઈએ અને એની જે ક્ષમિત સુકવવી પડે તે સુકવવી જોઈએ.

હારે મેં જે કહેલું એ તો મારા વિશ્વાસ અને યદાની વાત હતી. આને બધારે વિભાજન થાય છે એ અનિવાર્ય છે અને હારે જેઓ દિભાષીમા માનતા હતા તે આને જે કાંઈ થાય છે એ સાફ મજબૂત છે. આ સંલોગોમા હું મારા વિચારો ખીલ પર લાદી ન શકું એ વેળા જે લોકોએ અને સાથીઓએ મારા વિચારને ટેકા આપ્યો તે બધાનો હું મણી છું.”

સુરતની જાહેર સભામાં સુખદ રાજ્યના વિભાજન અંગે ભારતના નાણા પ્રધાન શ્રી મોરારજી દેસાઈએ ઉપરના ચબ્દોમા મોતાનો મત પ્રદર્શિત કર્યો હતો અને વધુમા જણાવ્યું હતું કે હું જે કહું એજ યવુ જોઈએ એવા આશ્રદ હું ન કરી શકું. હું તો એમ ધમ્મુ કે વિભાજન હવે યાતિથી યવુ જોઈએ, કોઈને નુકસાન થાય એ રીતે ન થવુ જોઈએ અને એવા પ્રયત્ન કરવા જોઈએ.

જે પરિસ્થિતિ આવે તે પરિસ્થિતિ માથી મામ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ, પણ પરિસ્થિતિ આવે હારે રહતો એસે એ કેમ ચાહે. એ પરી-સ્થિતિમાથી સુખ મેળવવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ અને એમા જ ઉકાલપણ છે.

હું અમેરીકા મરો હારે લાના કટલાહ લોકોએ મને પુછ્યું કે વિભાજન થી નુકસાન થવાનું છે એમ તમે જાણો છો છતાં કેમ બોલતા નથી, એનો વિચાર કરતા નથી. મેં એમને કહ્યું કે મારે એમને કહેવાનું છે તેમને મેં એ કહી દીધું છે. એમનામા મારા કરતા જોઈ શકું છે એમ કહી શકાય નહિ આ કોઈ આપદહત્યા કરવા જેવી બાબત છે એમ હું માનતો નથી.

પછી હવે બધારે વિભાજન થાય છે ત્યારે નુકસાન ન થાય, આપણે ભાંગી ન જઈએ, એ રીતે યાતિથી કરીએ, વિચારપૂર્વક અને જેટલી સમજીથી થાય તેટલી સમજીથી કરીએ, એકમતીથી કરીએ અને બધા પ્રશ્નોને નિકાસ કરીએ. એ જ વિચાર હું તો હવે કરું

વેમનરથ વધે

કહ્યા કરીને જુદા પડીએ તો વેમનરથ વધે, આમ સમજીથી જુદા પડવાના કાર્કમા ધણે અંશે સહજતા મળી છે. ખીલ પછે એ સ્વીકારે કે

ન સ્વીકારે અને એ અંગે અધકો કરે તો કે.એસ.એને તો એમા દસાવુ ન જોઈએ.

કાંમ આપણને મળ્યું, નવાપુર ન મળ્યું. મને જે જોઈએ તે મળે અને સામાજાણને કાંઈ ન મળે એ કેવી વાત? નવાપુર ગુજરાતનું હતું ક્યારે કે એ મળ્યું? નવાપુર તો ખાનદેશમા જ હતું. હારે કાંઈ ન બોલ્યું એને ગુજરાતમાં દાખલ કરો.

એ લોકોએ પણ ધણા દાવા કર્યા. ધરમપુર, વાંસદા, બ્યારા, સોનમદ. એ દાવામાં એમને કુટલું મળ્યું? નુકસાન થાય એવી જિતિ હવે વેદા કરવી ન જોઈએ.

જેઓ તટસ્થ છે એમણે નકકી ક્યું. ઉકાળને મારે જે જમીન કુખી બાય છે તે જમીન ગુજરાતમા આવે છે જેથી કામ થાય અને કોઈ નાધિ ન આવે.

યાદવા સ્થળી કરવી નથી

આપણે હવે જુદા પડવાનું જ છે તો એ પ્રશ્ન યાતિથી પતાવવો જોઈએ યજવળ કરવી કે લગાઈ કરી યાદવાસ્થળી ઉભી કરવી નથી. વિભાજન મતા આપણે મજબૂત રહેવાનું છે. ગેરબાજબી વાતો આપણે ન કરવી જોઈએ. તોજ આપણે હાંપદો ઉઠાવી શકીશું. સુખના સાધનો ઉભા કરી શકીશું. કસોટી વેળા એકતા ડગાવી દેવાય તો તે ધાતક નીવડે. આપણે આવી પરી સ્થિતિમા સાથે ઉભા રહીએ. ગુજરાત કોએસની નીતિ કાયદાકારક છે. એમા મતબેદને કારણે યાદવાસ્થળી ન જાગે એ મારે આપણે જાગૃત રહેવું જોઈએ.

અનાજનું ઉત્પાદન

અનાજનું ઉત્પાદન પણ વધારવું છે. અમેરીકામાં એક એક્ટ એક એકરે ૧૬૦ મજી મકક પકવે છે. આપણે ત્યાં ૧૫-૨૦ મજી પાકે છે. ભારતમાં આપણે પણ ઉત્પાદન વધારી

પરચુરણ

—અમેરીકામા જાહેરમા વર્જુએમ રાખે તેને સળ કરવાનો કાયદો પડવાની મજુર પક્ષના મુખ્ય નેતા શ્રી જેમ્સ કાલધને વિનતી કરી છે

—મદ્રાસ રાજ્યના બંને ધરાની અમલક બોલતા, મદ્રાસના ગવર્નર શ્રી વિષ્ણુ રામ મેદીએ જાહેર કહ્યું કે જમીન સંબંધના અમત્યના કાયદાની બાબતો હવે તકપાર યથ રહ્યા છે.

—શ્રીલંકામતના જાણીતા અદાકાર શ્રી ગ્રેમ અદીબનું હૃદય બધ પડી જવાથી અકાળ અવસાન થયું હતું. ‘રામરાજ્ય’, ‘બરત મિલાપ’ અને ‘રામબાણુ’ વગેરે ચિત્રોમાં તેમની રામ તરીકેની જુમિકા ખુબ પ્રથસા પામી હતી. એક જમાનામા તે ખુબ જ લોકપ્રિય અભિનેતા હતા. અવસાન સમયે તેમની ઉંમર આશરે ૪૫ વર્ષની હતી.

—રાષ્ટ્રીય સરકારે મજુલાકાથી મોદાવાર સુધી વિજાગા પટ્ટમ-વિભનનમરમુ રોડ માંથી એક એવો ૧૦ માઈલ લાંબો રસ્તો જે મદ્રાસ-કલકત્તા ગ્રેન્ડ ટ્રન્ક રોડની સાથે જોડાશે તેની પરવાનગી આપી છે.

—ફનીયાના પ્રસીદ્ધ ન્યોતિષીઓએ ૧૯૬૦ની આમાહી કરી છે કે; આ વર્ષ ધણી કુદરતી આફતોથી બચું હશે અને તેથી ‘પ્રાયનાનું વર્ષ’ બનશે આ લોકો વધુમા એમ પણ કહે છે કે; અમેરીકા ચન્દ પર રોહિટ મોકલવામા સરળ થશે. આપક પછી નીક્ષર આવશે એમ પણ તે કહે છે. યુરોલીઓથી બરેલુ વર્ષ હશે પણ યુદ્ધ નહીં થાય એમ કહે છે.

અરણ્ય

કેપટાઉનના જાણીતા વતની મી. લલુભાઈ હમનભાઈ ઘીવાળા જેઓએ ટુક મુદતપર ૨૫ હજારની ઉદાર સખાવત સુરતની જેક ફોરપીટવને કરી હતી તેઓનું જીવોતા જ હૃદય બધ પડી જતા અવસાન થયું હતું. તેઓ ધણે વખતે દેશ ફરવા ગયા હતા અને દેશમા તેમના ધરમાજ તેઓએ અતીમ રવાસ લીધા હતા. ધધર મરચુારના આત્માને શાતી આપે અને કુટુખી-આને હું ખ સહન કરવાની શકતી.

ચીન વિશે

ચીન વિશે તેઓએ જણાવ્યું કે આપણે મંત્રણાની નીતિ ઊાડી ન શકીએ લગાઈ કરીને પ્રશ્ન ઉઠેલાવા નો નથી. એ સિતાવદ નથી. ચીન જો લગાઈ કરશે તે આક્રમણ કરશે તો આપણે લગાઈ કરીશું તે બચાવ પણ કરીશું તે વખતે ચીનને પણ ખબર પડશે. કે હાંદ કેવો બચાવ કરી શકે છે. આક્રમણ કરનાર કરતા જેને બચાવ કરવાનો છે એને જોછા સાધનો જોઈએ અને સૈન્ય પણ જોછું જોઈએ

પરદેશી સ્વીકારે ત્યારે

આપણે આપણી સરકારને અનુકુળ રીતે આ નીતિ સ્વીકારી છે આને આપણી નીતિને ખીલ પરદેશી સ્વીકારતા થઈ મમા છે. અમેરીકા ને સૌખીપટ રશીયા વચ્ચે કડવાશ વધુ છે તોયે મેઉ એમ કહે છે કે આપણે યાતિને મારો આપણા પ્રશ્નો ઉઠેલવા છે.

આપણા વડા પ્રધાન આજ સુધી પરદેશ ને દેશમા નિર્ભય રહ્યા છે. એમના જેવી નિર્ભયતા કે દેશભકિત બહુ જ જોછા લોકોમા હશે. એમને વિષે આપણે યંકા ઉઠાવીએ અને ઢીલા છે એમ કહીએ એનો યુ અર્થ? એ બહાકુર છે એ વિષે મને યકા નથી નિર્ભરતા કે એમની દેશકા સખધમા હું મારા પર વિશ્વાસ કર એના કરતા વડા પ્રધાનની નિર્ભયતા ને દેશકામમાં વધારે વિશ્વાસ યુક.

એમનામા એ શકિત છે અને એ પ્રકારનું જીવન એમનું રહ્યું છે આપણે એમના હાથ મજબૂત કરીએ અને એ ને કહે છે તે કરીએ.

માથે બાંધવાની રીળન અને વેણીઓ
 મખમલ, સાટીન, ટાફેટા સીલકની, રીળન અનેક રંગ, ડીકાઇન અને સાઈબમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર રાજ્યમારવા માટે જરૂરયાબંધ રીળનો મળી શકશે.
 બચ્માં માટે મખમલ, અને વેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ કોફાયત બાવે બનાવી આપવામાં આવશે.
 અંબોટે બાંધવા મખમલ, વેસમ, કોલ્ડન વિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના ક્ષોચસ મળશે.
 ટેબલ પર યુકવા માટે પ્લાસ્ટીકના સુદર કુલો મળશે.
ટેકાણું; માબરો હેલ્ડસ (મો.) લી.
 લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેલ્થ મેન્ચુરેકચરર,
 ફોન : ૮૩૫-૭૯૯૨ પહોલે માળે, બોક્સ પરપ૭.
 માસ્કર મેન્સન્સ — ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

લગ્ન પ્રસંગો માટે
અમને મળો.
 સુરતી જમણના અમે સ્પેસીલીટ છીએ.
 શ્રી કેપીટનની અંબદ દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડસીવાના કોઈ પણ જાતમાં તમારે યુદ્ધમાં આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ
 (ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)
 ઐ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલાપર - ડરબન.
 ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેલીઆમ : KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ
 આંબા અજાખ, લીલી અજાડ, રતાળ અને સુરણની ચોસમ ચાહુ છે. આડુ બજાર ભાવ, લસણ બજાર ભાવ, પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.
 ક્યુરી અને ચેવસી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટલ વાઈ બાસ્કીટ ગોલ યો ૧૦-૧ લાખી અને રહેવેર બાસ્કીટ યો ૧૧-૧ ડગન
 રોડસીવા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોગોના ચોરડો ૦૫૨ પ્રવર્ધ મ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ ક્લાવી ચોક્કસ

All prices subject to Market fluctuations
A. KADER & Co., (PTY) LTD.
 WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
 P. G. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક
 બુકકીપર, બુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
 હાઈકોર્ટના અગર ડુનીયાના કોઈ પણ જાતની કન્ટ્રાક્ટ દરિયાઈ અગર જમીન માટે બુસાફરી કરવા યેર ક્રેડિટ અમારી મારફતે પ્રોવિડ કરો
 હાજી, આજ, ચોરી, ફુલ્કા, અસ્માત, પ્લેકમાસ, વિનેરેના વીમા અમે જતરાની આપીએ છીએ

ઈન્ડમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેનન્યુ સ્લીવરન્સ સર્વિસીટ ઈ વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમા કોઈ પણ કી લીમા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
 પ્રેચનલ ગ્યુવન્ટ લાઈફ એસોસીએશન એન્ડ ચોરડૂલીયા અને ચોઈયાપર ઈન્ટરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
 Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

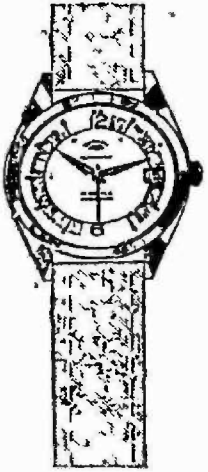
ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!
 બેડરૂમ સુટ, ડાઈનોગ્રાફ 'સુટ, વોઈંગીબ, ડેસીંગ એસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ એફીસ ટેસ્ક, પુક ટેસ, ટેબલ, તકન કીકાચત ભાવે ખરીદી શકશો. ભને પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેચર—
 ને હચારી દેખરેખ નીચે તર્કચાર પાવ છે તેમે રોડક હમેશાં તર્કચાર રહે છે માત્ર રોડકા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંજોનો અને વેપાર માનવ વધારો.

L. MISTRY
 51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
 PHONE 33-4691. BOX 2526.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!
સીઓ અને પુરૂષો માટે
ઘડિયાળ!
 ૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
 ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.
 * રોમર
 * રોડરી
 * લેકો
 * સર

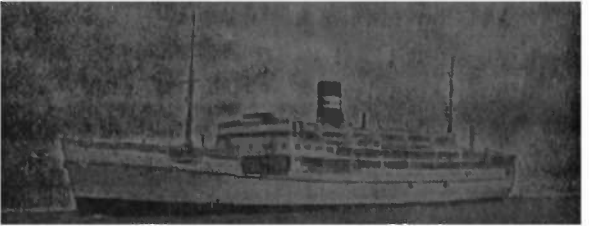
વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ સુટ, પાયજમા વિ. તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે
 બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૧.
 વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.
 ૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બી-આઈ
 મુખ્ય કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે બુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર કંપાલા ૩૧મી જાન્યુવારી આવશે અને ૫મી ફેબ્રુવારી ૧૯૬૦ના ઉપહરો.
 મુખ્ય અથવા કરાંચીનું બાહું.

ફસ્ટ ક્લાસ	એક	બોસક	વગર	પા. ૭૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૬૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૩૧-૧૦-૦

એઈર્લિની સ્પેશીયલ

નોન-વેઇટરીયન	પા. ૫-૫-૦	નોન-વેઇટરીયન	પા. ૧૦-૧૮-૦
વેઇટરીયન	પા. ૪-૧૭-૦	વેઇટરીયન	પા. ૧૧-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો:
શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
 (પીટી લીમીટેડ.)
 ૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, —ડરબન.
 રેલીફોન : ૨૦૪૩૨ — રેલીઆફીક એજન્સ "કરામત."